

ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตร และปรับปรุง หลักสูตร 2 ครั้ง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างที่ใช้หลักสูตรระหว่างครุในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน

“หลักสูตรแบ่งตามสาระการเรียนรู้ แบ่งตามความถนัด มีการระบุเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ครุส่วนใหญ่จะปริญญาโท หลักสูตรมีการปรับปรุงกันไปช่วงที่สอน แต่ถ้าจะเป็นเรื่องเป็นราว ทุกวิชาครุที่ 2 การเก็บหลักสูตรห็นเอามาเก็บไว้ที่ ห้องสมุดและที่ครุแต่ละคนที่รับผิดชอบสาระต่าง ๆ”

(ครุเรืองเดช : สัมภาษณ์)

ด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนให้ความสำคัญมาก โรงเรียนมี การส่งเสริมให้บุคลากรแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอน แต่จากผล การประเมินของ สมศ. ในรอบที่ 3 จุดควรพัฒนา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่ เพียงพอที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ คิด อย่างมีวิจารณญาณ คิดไตรตรองและมีวิสัยทัศน์ ส่งผลให้มาตรฐานด้านผู้เรียน ในมาตรการที่ 4 อยู่ในระดับพอใช้

“เรื่องการพัฒนาระบวนการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของโรงเรียนที่ต้องการ ดำเนินการเพื่อจากการประเมินของ สมศ. ในรอบที่ 3 เขาให้โรงเรียนพัฒนาด้านการคิด วิเคราะห์กับเด็ก เพื่อรามาตรฐานนี้โรงเรียนได้ในระดับพอใช้เท่านั้น ประกอบกับครุเรากำลังทำ วิทยฐานะกันหลายคน”

(พอ. : สัมภาษณ์)

“การพัฒนาระบวนการเรียนรู้ ก็มีดำเนินการอยู่ ก็ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่าง หลากหลาย โรงเรียนก็ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน มีการปักหมุดคุณธรรม พอ. นีเจาส่งเสริมให้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พอ.ให้นำมาเสนอในที่ประชุม ให้พูดให้ฟัง”

(ครุสุวรรณ: สัมภาษณ์)

ด้านการวัดผลประเมินผลและเก็บโอนผลการเรียน พบว่ามีการจัดระบบการวัดผล ประเมินผล “การวัดผลประเมินผล โรงเรียนเราทำเป็นระบบ มีการจัดทำข้อสอบ แต่ครุ บางส่วนยังไม่ค่อยเข้าใจระบบการวัดผลนัก ก็ทำตามๆ กันมา”

(รองพอ. : สัมภาษณ์)

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่าโรงเรียนมีการ จัดเก็บสื่อเป็นระบบ และมีการสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน

“การจัดเก็บสื่อของเราเป็นระบบ มีการยึดกันใช้ มีการสร้างสื่อใหม่ ประกอบการสอน หลายคนทำ เช่น มีหนังสืออ่านเสริมความรู้ แผนภูมิ แผนภาพ ในงาน ส่งประมวลสื่อ”
 (ครูเรืองเดช : สัมภาษณ์)

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการทำวิจัยหน้าเดียว เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน
 “การวิจัยโรงเรียนเรานี้ทำเป็นวิจัยหน้าเดียวแก้ปัญหาอ่านไม่ออก คิดเลขไม่ค่อยได้ ที่ทำ 5 บทคือหน่วยที่เป็นครู คศ.3 คนอื่นๆ ก็เหมือนๆ กัน ส่วนใหญ่เป็นวิจัยหน้าเดียว แก้ปัญหานักเรียนในห้อง课堂”
 (ครูวรรณี : สัมภาษณ์)

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนมีหลักสูตรห้องถัน มีแหล่งเรียนรู้ ไม่มี การจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ที่เป็นทางการ

“แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถัน เรา มีหลักสูตรห้องถัน การจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ยังไม่ เป็นระบบแต่ก็มีการแยกเปลี่ยนเรียนรู้กับวิทยากรภายนอก เช่น ผ้าไหมแพรวาเป็นพืชผักให้ ความร่วมมือเด่นที่ มีหนังสืออนุญาต จาก พอ.ครุนษุพรรณ พันธุรัตน์ ผู้ดูแลห้องถันนี้”

(ครูสุวรรณ : สัมภาษณ์)

ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า โรงเรียนมีระบบการนิเทศที่ดี เป็นระบบ เช่น การนิเทศแบบพื่อนช่วยเพื่อน ที่ครุนิเทศกันเอง และการนิเทศโดยผู้บริหาร เช่น ลังเกตการณ์สอน หรือตรวจเยี่ยมชั้นเรียน
 “ผมว่าการนิเทศเราดีมากนั้น โรงเรียนเราให้ครุนิเทศกันเอง หลังจากนั้น พอ.ก็มา นิเทศพอเจอปัญหาคู่คุยกัน ขาดละ ไรบ้าง ฝ่ายพัสดุจัดซื้อให้ บางทีก็ช่วยกันทำ อันไหน จำเป็นเรื่องคู่คุยที่ทำก่อน”
 (ครูสุชาพงศ์ : สัมภาษณ์)

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีการ

จัดระบบประกันคุณภาพเป็นระบบ
 “โรงเรียนเรามีระบบประกันคุณภาพที่ดี แบ่งงานกันว่าคนนี้รับผิดชอบตรงนั้น คนนั้นรับผิดชอบ เรื่องนี้มีคณะกรรมการ เห็น พอ.บอกว่าเราห่างการประเมินรอบสองแล้ว แต่ หนักใจเรื่องการคิดวิเคราะห์ของเด็ก”
 (ครูวรรณี : สัมภาษณ์)

ด้านสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า มีการส่งเสริมให้ครูไปเป็นวิทยากรให้ความรู้กับชุมชน และเชิญภูมิปัญญาท่องถิ่นมาให้ความรู้กับเด็กและครู

“พี่เคยไปเป็นวิทยากรให้ความรู้กับชุมชนทำกระหงกับชุมชน วันลอยกระทง ชาวบ้านในชุมชนแต่ละชุมชนจะส่งกระหงเข้าประกวดที่อำเภอเมือง นางทึกให้ความรู้เรื่องการทำนายครี”

(ครูเรืองเดช : สัมภาษณ์)

“พอ.เชิญวิทยากรภายนอกมาสอนดนตรีไทยให้นักเรียน...”

(ครูเรืองเดช : สัมภาษณ์)

การศึกษาด้านปัจจัยที่เอื้อ/ที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อ

หรือที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้านวัฒนธรรม พนบว่า โรงเรียนมีการส่งเสริมความสามารถของครู ครูส่วนใหญ่การทำงานมีการเปิดเผยข้อมูลกัน และมีวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

“การส่งเสริมความเก่งของครู พอ. นี่เขาส่งเสริมจริง ๆ นะ เขาคุ้ว่าครูเก่งอะไร อย่าง

ครูรุ่งทิวาเก่งศิลปะเขาก็ส่งเสริมจนได้รับรางวัล”

(ครูศุภลักษณ์ : สัมภาษณ์)

“โรงเรียนทำงานโดยเปิดเผยข้อมูล ส่วนใหญ่ ไว้เนื้อเชื่อใจซึ่งกันและกัน เห็นจะมีครู

ครูที่เป็น คศ.3 เขาไม่ค่อยบอกใคร”

(ครูสุวรรณ : สัมภาษณ์)

ด้านเทคโนโลยี พนบว่ามีการดำเนินการแต่ยัง ไม่เป็นระบบ ครูบางส่วนยังไม่มีความรู้

ด้านนี้

“การใช้เทคโนโลยีเพื่อสื่อสารและเชื่อมโยงนอกโรงเรียนที่มีก็ยังไม่ดีเท่าที่ควร มี E-Office ที่ติดต่อราชการผ่านเน็ตพื้นที่เท่านั้น มีการสอนคอมพิวเตอร์ให้นักเรียน การใช้อินเตอร์เน็ตให้กับเด็กและครู แต่ครูอยามากเข้าไม่ค่อยรับ เวลา โรงเรียนให้ส่งผลงานพร้อมแผ่น CD เขาก็จะมารวบทำให้ที่ เขายอมทำเป็นเอกสารเดิม ขนาด พอ.บอกว่าไฟล์ไม่เก็บในรูป CD เดียวปีหน้าหรือเวลาแก้ไขพื้นที่ต้องทำใหม่ ตอนนี้หลายคนพัฒนาขึ้น”

(ครูรัชนีพร : สัมภาษณ์)

ด้านการวัดผล พบว่าไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดการจัดการความรู้ด้านวิชาการ

“โรงเรียนยังไม่มีการกำหนดตัวชี้วัดของการจัดการความรู้ด้านวิชาการมีโครงการ ไว้

ในแผนอ่างกว้างๆ ปี 55 เรายังดำเนินการเรื่องนี้ให้ชัดเจนขึ้น มันเรื่องใหญ่ ครูเขายังไม่เข้าใจ
ไม่ค่อยรู้ซึ่งจริงๆ โรงเรียนเราที่ทำอยู่แล้ว เพราะเราเน้นการແກ່ເປີຍໂຮງໝໍ”

(ผอ. : สัมภาษณ์)

ด้านโครงสร้าง พบว่า โรงเรียนมีการจัดตั้งทีมงานจัดการความรู้แต่ครูยังไม่เข้าใจว่า

ตนเองต้องทำอะไร

“เห็นมีคำสั่งจัดตั้ง KM ทีม ที่นักเป็นกับเขาด้วย ทันทีไม่ค่อยรู้หรอก ผอ. บอกว่าจะมี

การอบรมเรื่องนี้”

(ครูสุวรรณ : สัมภาษณ์)

ผลจากการสังเกต สัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารถึงสภาพการบริหารงานจัดการความรู้

ในโรงเรียนภาพสินธุ์พิทยาสารพี ปรากฏว่า การบริหารงานโรงเรียนภาพสินธุ์พิทยาสารพี
ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน และแผนปฏิบัติการโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

เช่น ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ครู กรรมการสถานศึกษา บันทึกฐาน เข้า
มาส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน เช่น ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ
โรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาบันทึกฐาน แต่ตั้งเป็นคณะทำงาน การจัดทำ

แผนพัฒนาโรงเรียน ใช้เทคนิค SWOT วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรค เพื่อ

กำหนดเป้าหมายที่ดีของโรงเรียนและจากการสอบถาม พนวณวิถีทัศน์ของโรงเรียนมีการ
ปรับเปลี่ยนบ้างเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และนโยบายของต้นสังกัด เมื่อได้วิถีทัศน์

โรงเรียนจะแปลงเป็นพันธกิจ เป้าประสงค์ ไปสู่กลยุทธ์ในการจัดการศึกษา ซึ่งในแผนปฏิบัติ

การโรงเรียนปี 2555 แบ่งเป็น 4 แผนงาน คือ แผนงานวิชาการ แผนงานกิจการนักเรียน

แผนงานงบประมาณและแผนงานบริหารทั่วไป ซึ่งเกี่ยวกับแผนงานวิชาการ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์

ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ครูวิชาการ และกรรมการสถานศึกษาบันทึก

บันทึกฐาน เกี่ยวกับสภาพการจัดการความรู้ด้านการบริหารงานวิชาการ ที่ประกอบด้วย ด้านการ

พัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ ด้านวิชาการ และกรรมการสถานศึกษาบันทึก

บันทึกฐาน เกี่ยวกับสภาพการจัดการความรู้ด้านการบริหารงานวิชาการ ที่ประกอบด้วย ด้านการ

พัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการวิจัยและ

พัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่ง

เรียนรู้ ด้านการนวัตกรรมการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพทาง

การศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการແນະແນວ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมสนับสนุนความรู้ทางวิชาการและบริการชุมชน ปัจจัยที่เอื้อหรือมีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้ที่ประกอบด้วยภาวะผู้นำ วัฒนธรรม เทคโนโลยี การวัดผล โครงการสร้าง ปรากฏว่าแผนงานวิชาการมีทั้งหมด 16 โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาเกล็ดที่ มาตรฐานโรงเรียนและระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน โครงการนิเทศภายในโรงเรียน โครงการจัดการความรู้ในโรงเรียนกฤษณ์พิทยาสรรพ์ โครงการสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้นอกสถานที่ โครงการทัศนศึกษานอกสถานที่ โครงการพัฒนาศักยภาพครู โครงการสอนซ้อมเตรียมในโรงเรียน โครงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน โครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ โครงการจัดกิจกรรมชุมนุมคณิตศาสตร์ โครงการแฟ้มสะสมงานนักเรียน โครงการค่ายวิทยาศาสตร์ โครงการพัฒนาคุณภาพสถาบัน

โรงเรียนมีการแต่งตั้งครุรับผิดชอบแต่ละโครงการชัดเจน ซึ่งในแผนงานวิชาการ

โครงการจัดการความรู้ในโรงเรียนกฤษณ์พิทยาสรรพ์ ผู้อำนวยการเป็นผู้รับผิดชอบโครงการนี้ จากการสอบถามครุผู้สอน พบว่า ครุทราบว่ามีโครงการจัดการความรู้ หรือที่เรียกว่า KM แต่ครุไม่เข้าใจว่าการจัดการความรู้ กืออะไร ทำไม่ต้องทำการจัดการความรู้เพียงว่ามีแนวโน้มของผู้อำนวยการโรงเรียน และต้นสังกัด อยู่ในคำรับรองปฏิบัติราชการที่ทุกสถานศึกษาต้องดำเนินการ จากการพูดคุย สอบถาม ครุ ให้ความเห็นว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการจัดการความรู้ ประกาศชัดเจนว่าโรงเรียนต้องจัดการความรู้ในปี 2555 แต่จากการที่ผู้วิจัยศึกษาแผนปฏิบัติการโรงเรียน พบร่วมกับ โครงการจัดการความรู้ ไม่ได้กำหนดตัวชี้วัด ไว้ชัดเจน ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนก็บอกว่าไม่ได้ทำ และครุยังไม่เข้าใจ เพราะเป็นเรื่องใหม่ นอกจากนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียนก็ยอมรับว่าไม่ได้ทำ และครุยังไม่เข้าใจ เพราะเป็นเรื่องใหม่ นอกเหนือจากนี้ ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ที่พบก่อนเข้าไปลงมือทำการวิจัยครั้งนี้ คือ ด้านภาวะผู้นำ และด้านวัฒนธรรมการแบ่งปันแลกเปลี่ยน ผู้อำนวยการโรงเรียนให้การสนับสนุน เมื่อผู้วิจัยเข้าไป

ขอทำวิจัยในเรื่องการจัดการความรู้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อำนวยการโรงเรียน ครุ นักเรียนและโรงเรียน จึงให้การสนับสนุนด้วยดี มีการปรึกษาหารือ หาวิธีการที่จะทำให้ครุมีความรู้ ความเข้าใจการจัดการความรู้มากขึ้น จากการที่ผู้วิจัยศึกษาเรื่องการจัดการความรู้มาพอสมควร โดยการเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ เช่น การประชุมสัมมนาการจัดการความรู้ ในโรงเรียน ร่วมกับการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงทราบว่า ในการจัดการความรู้ให้สำเร็จนั้น ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครุผู้สอน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องเข้าใจการจัดการความรู้ว่า คืออะไร ทำไม่ต้องทำ ทำแล้วจะเกิดประโยชน์อย่างไร และผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้เกิดการขับเคลื่อนการจัดการ

ความรู้ให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบกับครูต้องเห็นความสำคัญ และรู้ทำการจัดการความรู้ไปทำใน เมื่อทำแล้วเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อนักเรียน ต่อโรงเรียนอย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยจึง ปรึกษาผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการเห็นชอบและสนับสนุนให้มีการอบรมเรื่องการจัดการความรู้ ผู้วิจัยจึงเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ที่มีประสบการณ์ผลงานทั้งงานเขียน และเป็นที่ปรึกษาการทำงาน KM ให้กับหน่วยงานทั้งเอกชน และราชการ นอกจากนี้ยังเป็นวิทยากรอบรม KM ให้กับโรงเรียน ผู้วิจัยได้ให้บริบทของโรงเรียนก่อให้เกิดการพัฒนาพืชพันธุ์ ในด้านวิถีทัศน์ พัฒนาระบบ และกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ก่อนอบรมการจัดการความรู้ และอบรม ให้ความรู้ในหัวข้อ “การจัดการความรู้จากทฤษฎี สู่การปฏิบัติในสถานศึกษา” ซึ่งเนื้อหาของ อบรมจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับกรอบแนวคิดและทฤษฎีการจัดการความรู้ การประยุกต์ใช้การจัดการ ความรู้ของโรงเรียน กระบวนการจัดการความรู้และการบริหารการเปลี่ยนแปลง การระดม สมองเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการความรู้ของโรงเรียน และการตอบแทนการเรียนรู้ ด้วยการวิเคราะห์หลังปฏิบัติ (AAR-after Action Review) โดยเป้าหมายของการวิจัยคือการ ให้ความรู้กับผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ครู KM ที่มีงานวิชาการ ที่ รับผิดชอบ 8 สาระการเรียนรู้ ได้แก่ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) สาระการเรียนรู้สาระสุขและพฤติกรรม สาระ การเรียนรู้ศิลปะ สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ผู้อำนวยการ โรงเรียน มี ความเห็นและต้องการให้ครุภักดิ์เข้ารับการอบรมการจัดการความรู้ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อน KM ประสบผลสำเร็จทั้งโรงเรียนในอนาคต เมื่อผู้วิจัยออกจากการสอน ในการวิจัย ความเห็นและต้องการให้ครุภักดิ์เข้ารับการอบรมการจัดการความรู้ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อน อบรมผู้วิจัยสังเกตและพูดคุยกับผู้เข้ารับการอบรมในช่วงพักกลางวัน ว่าเป็นอย่างไรบ้าง เช่น ใจ ในการจัดการความรู้บ้าง ใหม่ โดยภาพรวมนักวิจัย แต่เวลาทำจริงๆ ยังไม่แน่ใจว่าจะทำได้แค่ ไหน เมื่อกลับมา ซึ่งตลอดเวลาการอบรมครุตั้งใจ ให้ความสนใจ มีการจดบันทึก และเมื่อ วิทยากรให้ออกเล่าประสบการณ์ ความสำเร็จให้เพื่อนครุพัฒ เพื่อออกเป็นประสบการณ์ของมา ครุ ให้ความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน หลังจากอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการความรู้จากทฤษฎี สู่การปฏิบัติใน สถานศึกษาแล้ว ผู้วิจัยปรึกษา กับผู้อำนวยการ โรงเรียน ขอความร่วมมือเชิญรองผู้อำนวยการ โรงเรียน 5 คน ครู KM ที่มีงานวิชาการ 8 คน นาร่วมประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจำเป็นต้องใช้ในระหว่างดำเนินการจัดการ ความรู้ ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ครู KM ที่มีงาน

วิชาการ เข้าใจโดยใช้ภาษาจ่ายๆ ไม่เน้นเชิงวิชาการมากนัก เพราะเมื่อพูดถูกถูกมากสังเกตว่า ครุและกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน รึมไม่นำใจ จึงสรุปเป็นแนวคิดสั้นๆ ของการวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ว่า เป็นกระบวนการที่ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ คณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาร่วมนือกันแก้ปัญหาหรือพัฒนา คณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาร่วมนือกันแก้ปัญหาหรือพัฒนา ของโรงเรียนให้ดีขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือของทุกคนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และ ปรับปรุงการทำงาน ซึ่งการดำเนินการจัดการความรู้ครั้งนี้ จะใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมี ส่วนร่วม ตามแนวคิดของเคนมิส และแม็คแท็กการ์ท (Kemmis & McTaggart, 1988) มาเป็น แนวทางในการพัฒนา การกระทำหรือการดำเนินการ (Action) คือ การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ การสังเกตผล (Observation) คือการที่ทุกคนร่วมกันสังเกต รวบรวมข้อมูล ผลการปฏิบัติงานทั้ง ที่ประสบผลสำเร็จและที่พบปัญหา สุดท้ายการสะท้อนหรือการบททวนผล (Reflection) เป็น การที่ทุกคนนำเอาร่องรอยที่สังเกตได้ รวบรวมได้ มาปรึกษาเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น ก่อนจะ วางแผนพัฒนาในรอบต่อไป ทำเช่นนี้ไปจนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย หรือทุกฝ่ายจะพึงพอใจ ผลที่ เกิดขึ้น

การดำเนินการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้ กระบวนการจัดการความรู้ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 24 ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะครุ ร่วมกัน วิเคราะห์สภาพปัญหาหรือความต้องการของโรงเรียนด้านการบริหารงานวิชาการและวิเคราะห์ สภาพการจัดการความรู้ในสถานศึกษา ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำเทคนิค A-I-C มาใช้ ซึ่งเทคนิค นี้ เป็นกระบวนการประชุมที่มีวิธีการหรือขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาส ถือเสียง แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจดึง ถอดรหัส ข้อจำกัดความต้องการ และศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ เป็นกระบวนการที่ สามารถพัฒนา ประเมิน ปรับปรุง ให้ดีขึ้น กระบวนการเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัย ประชุมระดมพลังสมอง เพื่อแก้ไขปัญหาและแนวทางในการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้วิจัย ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน 5 คน ครุ KM ทีมงานวิชาการ 8 คน มาร่วม ประชุมเพื่อร่วมความคิด โดยมีข้อตกลงว่า จะไม่แสดงการต่อต้าน หรือวิพากษ์วิจารณ์ ทุกคน ที่มีโอกาสแสดงออกอย่างทัศเที่ยงกัน ด้วย ภาพ ข้อเขียน หรือคำพูด เข้าเห็นสภาพการ บริหารงาน โรงเรียนในปัจจุบันเป็นอย่างไร และเข้าใจกันในอนาคตเป็นอย่างไร ที่จะทำให้การบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ ซึ่งจากข้อมูลพื้นฐานการประเมินคุณภาพ ภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์กรน้ำชา) สมศ. รอบที่ 3 ในภาพรวมโดยมาตรฐานค้านผู้เรียน อยู่ในระดับ การศึกษา (องค์กรน้ำชา) สมศ. รอบที่ 3 ในภาพรวมโดยมาตรฐานค้านผู้เรียน อยู่ในระดับ

พอใช้ มาตรฐานค้านครุย์ในระดับคีมาก และมาตรฐานค้านผู้บริหารอยู่ในระดับคีมาก จุดควรพัฒนา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิชาการภูมิปัญญา คิด ไตร่ตรองและนีวิสัยทัศน์ ส่งผลให้มาตรฐานค้านผู้เรียน ในมาตรฐานที่ 4 อยู่ในระดับพอใช้ และครุ่นความต้องการในการทำวิทยานะ

ดังนี้ เมื่อจัดลำดับความสำคัญของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนทั้งหมด 12

ด้าน เริ่มจากความสำคัญจำเป็น และความต้องการพัฒนา โรงเรียนภาพลักษณ์พิพิธภัณฑ์ จึงต้องการดำเนินการจัดการความรู้ ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผล 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การ พัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศ 8) การแนะนำแนวทางการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การศึกษา 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถาบันอื่น ๆ 12) การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการเดี่ยว ร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถาบันอื่น ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นว่า บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นว่า โรงเรียนต้องการจัดการความรู้ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยขอบข่ายของพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ จะเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนส่งเสริมให้ครุ่นกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและ กระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนส่งเสริมให้ครุ่นกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การ จัดการ ความผูกพันสถานการณ์ ประยุกต์ใช้ความรู้ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการ

ปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และฝึกอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาความรู้ต่าง ๆ ให้ สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหา สาระกิจกรรม และการนิเทศการสอน โรงเรียนต้องจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูใน กลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกลั่นกร่อน มีครุ่น การนิเทศแบบ เพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม จากการที่ผู้วิจัย ศึกษาแนวคิด เกมมิส และแม็คแท็กการ์ท (Kemmis & Mc Taggart, 1988, pp.47-48) เกมมิส และแม็คแท็กการ์ท ให้ข้อคิดว่ากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นวัฏจักรของการวางแผน การ และแม็คแท็กการ์ท ให้ข้อคิดว่ากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เป็นวัฏจักรของการวางแผน การ

ดำเนินการหรือการปฏิบัติ การสังเกตและการสะท้อนผลหรือบททวนกระบวนการหนึ่งของ
นั้นใช้ระยะเวลาในการดำเนินการประมาณ 1 เดือน

ผลการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ โรงเรียน
ภาพสินธุ์พิทยาสรรพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 รอบที่ 1

1. ขั้นการวางแผน (Planning)

ในวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2555 ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ โรงเรียน คณะกรรมการฯร่วมกันวางแผน
กลุ่มได้กำหนดประเด็นและกิจกรรมในการดำเนินการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการ
ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วย กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ได้แก่
การระบุความรู้ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ
ร่วมกัน ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่มีอยู่และความรู้ที่ไม่มีในสถานศึกษาในการ
พัฒนากระบวนการเรียนรู้ ความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสอดคล้องสาระ
การเรียนรู้ การพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยดำเนินการให้มีการประชุม¹
จัดทำแผนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้และนำแผนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ไป
ใช้อ้างเป็นระบบ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ดำเนินการพัฒนาหรือสร้างความรู้ ในแต่ละ
สาระให้อยู่ในรูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น CD VCD เป็นต้น ด้านการแบ่งปันความรู้จัดให้
ແລกเปลี่ยนความรู้ ในการประชุมประจำเดือนและด้านการเรียนรู้ จัดการอบรมด้านการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ความเข้าใจในการเรียนรู้และการปฏิบัติจริง เมื่อกำหนดรอบ
แนวทางเสร็จแล้ว ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ คณะกรรมการฯ จึงได้นำไปปฏิบัติพร้อมกับ
สังเกตผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน โดยผู้วิจัยเป็นที่ปรึกษาและร่วมมือในการปฏิบัติ เพื่อให้ความเข้มข้น
มากขึ้น ผู้วิจัยได้นำแผนจัดการความรู้เพื่อบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการ
เรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้

ทางด้านการบริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน ด้านการจัดการความรู้ และด้านการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ จำนวน 5 ท่านตรวจสอบ ก่อนนำไปใช้ โดยแผนในรอบที่ 1 สรุปได้ 5

ประเด็น (รายละเอียดดังตารางที่ 7) การมีส่วนร่วมในการวางแผนครั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

เห็นชอบกับกิจกรรมในการดำเนินการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ พร้อมกำหนดให้มีการดำเนินการควบคู่ไปกับการติดตาม สังเกต เก็บข้อมูล

ความก้าวหน้าของการปฏิบัติ

ตารางที่ 20 แผนผังจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยกระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ของที่ 1

กระบวนการจัดการความรู้	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการเก็บข้อมูล	ผู้ที่ชื่อมูด
การระบุความต้องการ ในด้านการพัฒนา กระบวนการกรเรียนรู้	ประชุมเพื่อสร้างความ เข้าใจร่วมกันในการ พัฒนากระบวนการกร เรียนรู้	ความเข้าใจในการ พัฒนากระบวนการกร เรียนรู้	ผู้จัดการ ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สังเกตจากการ ประชุมแบบบุคคล ต่อตัวร่วม	ผู้บริหาร ครุภู่สอน KM ที่มีงานวิชาการ
	ประชุมเพื่อสร้างความ เข้าใจให้กับบุคคล ความต้องการที่มีความต้อง [*] ความรู้ที่มีและความรู้ที่ ไม่มีในสถานศึกษา	องค์ความรู้ที่มีเดิม ความรู้ที่ไม่มีใน สถานศึกษาในกร พัฒนากระบวนการกร เรียนรู้	ผู้จัดการ ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	เก็บจากหลักฐานที่ได้ จากการประชุมแบบบุคคล ต่อตัวร่วม	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ
	ประชุมเพื่อจัดทำ ความรู้ที่จำเป็นในการ พัฒนากระบวนการกร เรียนรู้	องค์ความรู้ที่จำเป็นใน กระบวนการกรเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการทำงาน และการเรียนรู้	ผู้จัดการ ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	เก็บจากหลักฐานที่ได้ จากการประชุมแบบบุคคล ต่อตัวร่วม	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ

กระบวนการจัดการความรู้	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	ผู้ปฏิบัติงาน	วิธีการเก็บข้อมูล	ผู้ที่ช่วยเหลือ
การพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนาฯ	การประชุมบังคับทำแผนฯ แผนการเรียนรู้ใหม่และต่อไป สร้างการเรียนรู้	ประชุมบังคับทำแผนฯ การเรียนรู้ใหม่และต่อไป สร้างการเรียนรู้	ผู้จัดฯ ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สังเกต สัมภาษณ์ เก็บจากหลักฐานจาก การประชุม	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ
การพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนาฯ	การนำแผนการเรียนรู้ ในแต่ละสาระการเรียนรู้ เรียนรู้ไปใช้อย่างเป็น ระบบ	ความรู้ด้านการพัฒนาฯ กระบวนการเรียนรู้ใน แต่ละสาระการเรียนรู้ นักเรียนฯ	ผู้จัดฯ ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สังเกต สัมภาษณ์ เก็บจากเพียง นักเรียนฯ	ผู้ผู้ดูแล KM ที่มีงานวิชาการ
การจัดความรู้ให้เป็น ระบบ	พัฒนาหรือตั้งร่างความรู้ ในแต่ละสาระ รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น CD VCD เป็นต้น	CD, VCD ในแต่ละ สาระการเรียนรู้	ผู้จัดฯ ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สังเกตจากหลักฐาน ตั้งมาตรฐาน	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ
การประเมินความรู้	จัดและประเมินเรียนรู้ ในประชุมประจำเดือนฯ	การจัดการและประเมิน เรียนรู้ในการประชุมฯ ประจำเดือนฯ	ผู้จัดฯ ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สังเกต สัมภาษณ์ เก็บจากเอกสาร หลักฐาน	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ

ผลการปฏิบัติ (Action) รอบที่ 1

หลังจากที่ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน คณบดีร่วมกันวางแผนดำเนินการขัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้เรียนร้อยแล้ว ผู้อำนวยการ โรงเรียน KM ทีมงานวิชาการ ครุผู้สอน ได้นำแผนไปปฏิบัติเป็นระยะเวลา 1 เดือน ในระหว่างปฏิบัติ ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ โรงเรียน KM ทีมงานวิชาการ จะสังเกตการปฏิบัติไปพร้อมกัน ในระหว่างวันที่ 4-10 มิถุนายน 2555 ผู้วิจัยได้เชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้มาให้ความรู้กับผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ครุ เพื่อให้ครุสามารถจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ในแต่ละสาระการเรียนรู้ได้ถูกต้องและนำไปปฏิบัติได้

ผลการสังเกตใน (Observation) รอบที่ 1

การระบุความรู้ในด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ หลังจากประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ ให้ครุร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่มี และความรู้ที่ไม่มีในสถานศึกษา และความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองตามสาระการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียน KM ทีมงานวิชาการ และครุ พบว่าครุมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ดังคำกล่าวของครุ

“พี่ว่าดีนะ ที่เรามาช่วยกันสรุปความรู้ รวบรวมความรู้ ในแต่ละสาระที่ยังไม่มี พอ. เคิญวิทยากรณ้อมนรนพัฒนากระบวนการเรียนรู้ บอกถ้ามีข้อสงสัย ให้เตรียมถ่าน เพราอาจารย์ เชี่ยวชาญเรื่องนี้”

(ครุรัชนีพร : สัมภาษณ์)

“อาจารย์ธีรพัฒนาสอนดี ฉันมีความเชื่อใจมากกว่าเดิม ฉันส่งวิทยฐานะเข้ามาอยู่การพิเศษได้แนวทางการเขียนรายงานและการวัดผลตามแผนไปใช่”

(ครุสุวรรณ : สัมภาษณ์)

“ผมก็ทำแผนการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ สำนวนใหญ่ก็อาศัย ก็อบปี้แผนที่ไปหาซื้อมา บ้าง ซื้อน้ำยำกัน พอบรรتمແล้าเจ้าใจดี ก็ตั้งไปเขียนแผนได้ ผมว่าจะเชิญอาจารย์มาให้ความรู้อีกครั้ง”

(ครุรี่องเคลช : สัมภาษณ์)

“พี่เขียนแผนเมื่อก่อนพี่ไม่มีการแยก K A P พอสอนไปวัดเด็กก็ไม่ครบนะ เดียว呢 เจ้าใจเขียนว่าต้องทำย่างไร”

(ครุวรรณ : สัมภาษณ์)

การพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนประชุมจัดทำแผนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ และนำแผนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ไปใช้อ่านเป็นระบบ จากการสัมภาษณ์ KM ทีมงานวิชาการ ครุผู้สอน และสังเกต ผลงานนักเรียน พบว่า ครูมีระบบ การจัดความรู้ให้เป็นระบบ มีการพัฒนา/สร้างความรู้ ในแต่ละสาระให้อยู่ในรูปสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เช่น CD VCD เป็นต้น จากการสังเกตจากหลักฐานที่ครูจัดทำ และสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ KM ทีมงานวิชาการ และครุผู้สอน ดังนี้

“ครู KM ทีมวิชาการ ในแต่ละสาระการเรียนรู้ เป็นครูที่รับผิดชอบ ขึ้น ส่วนใหญ่

เรียนรู้เรื่อง พอ. ตั้งเป็นทีมงาน...”

(รองผอ. : สัมภาษณ์)

การจัดความรู้ให้เป็นระบบ มีการพัฒนา/สร้างความรู้ ในแต่ละสาระให้อยู่ในรูปสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เช่น CD VCD เป็นต้น จากการสังเกตจากหลักฐานที่ครูจัดทำ และสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ KM ทีมงานวิชาการ และครุผู้สอน ดังนี้

“ผมสั่งให้เข้าส่งแผนการเรียนรู้ นอกจากทำในรูปเอกสารแล้วขอให้ส่งในรูป CD ถ้า เป็นไปได้ผลงานของครูหรือกิจกรรมที่จัด เวลารายงานก็ควรอยู่ในรูป CD VCD หรือใส่ แผ่นดิสก์ก็ยังดี ส่วนใหญ่ส่ง แต่จะมีบางคนทำแค่เอกสารส่ง ครูอาบุมากเราต้องเจ้าใจเขา”

(ผอ. : สัมภาษณ์)

“ผอ. สั่งให้ส่งแผนการเรียนรู้ หรือผลงาน เป็นเอกสาร และ CD VCD หรือ ใส่ แผ่นดิสก์คู่ข้อมูลที่ทำนั้นก็ได้ บางที่เอกสารหายอาจจะไม่ต้องทำใหม่ เขายังคงเดินมาปรึกษาได้เลย”

(ครูเรืองเชช : สัมภาษณ์)

การแบ่งปันความรู้ จากการสังเกต สัมภาษณ์ผู้อำนวยการ โรงเรียน KM ทีมงานวิชาการ ครุผู้สอน และเอกสารหลักฐานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในบันทึกประชุมประจำเดือน พบว่า มีการแบ่งปันความรู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยเมื่อครูคนใดได้ไปอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน จะต้องส่งรายงานการอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน ให้ผู้อำนวยการ โรงเรียนตรวจ และเมื่อมี การประชุมประจำเดือน ครูจะต้องนำเสนอเล่าสู่กันฟังในที่ประชุม ดังคำกล่าวของครู

“ผอ. นี่เข้าส่งเสริมให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พอ. ให้นำมาเสนอในที่ประชุม ให้พูดให้ฟัง”

(ครูสุชาพิงค์ : สัมภาษณ์)

การเรียนรู้จากการสังเกตจากการมีส่วนร่วมในการอบรม และเอกสารหลักฐานจาก การอบรม ผู้อำนวยการ โรงเรียน KM ทีมงานวิชาการ ครุผู้สอน พบร่วมกันฝ่ายให้ความสนใจ และตั้งใจที่จะเรียนรู้ ดังความเห็นต่อไปนี้

“ผู้ว่าราชการยังคงสุข เขาไม่เทคนิคดีมาก ครูสอนใจตั้งใจฟังและตอบบันทึก เทคนิคเขาดี ครูบอกว่าชอบเข้าใจมากขึ้น นำไปใช้ได้”

(พอ. : สัมภาษณ์)

“พื้นที่ของการอบรมครั้งนี้ พื้นที่ของเบอร์อาจารย์ไว้แล้ว เวลาทำถ้าไม่เข้าใจ ติดขัดตรงไหน เข้าให้โปรแกรมได้”

(ครูวรรณี : สัมภาษณ์)

“การเขียนแผนการเรียนรู้ ล้วนเคยอบรมกับอาจารย์มา ก่อนหน้านี้ เขตพื้นที่จัดให้แต่ตอนนี้เป็นการอบรมเพื่อทำวิทยานะ แต่หากผิดเรื่องการเขียนแผน แต่ล้วนว่าต้องอบรมอีก สถาครั้งหรือสองครั้ง ให้เข้ามาช่วยในเรื่องระบบการวัดผลประเมินผล ครูจะคืนก่อนวันนี้ ล้วนพอรู้ ว่าเข้าจะมาอบรมให้เลยเตรียมแผนการเรียนรู้สาระภาษาไทย มาตามบางเรื่อง ตอนนี้นำไปสอน ออย”

(ครูสุวรรณฯ : สัมภาษณ์)

“ล้วนอย่างรู้จะไปก็ค้นจากเนต ขอบอ่าน และบางที่ก็ปริ้นส่าง พอ. เพราะเป็นข้อตกลง ครุทุกคนต้องมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บางคนเขาก็อ่านหนังสือ และก็เขียนส่าง พอ. อย่างน้อยปีละ 2 เรื่อง...”

(ครูวรรณี : สัมภาษณ์)

ผลการทบทวนการดำเนินการ (Reflection) ในรอบที่ 1

จากการดำเนินการนำแผนจัดการความรู้เพื่อบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้มาเป็นระยะเวลา 1 เดือน ในรอบที่ 1 วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2555 ได้นำมา

ทบทวน ข้อที่เป็นจุดอ่อนของการดำเนินการครั้งนี้ คือ ประเด็นการพัฒนาความรู้ด้านการ

พัฒนากระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมการนำแผนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ไปใช้อย่าง

เป็นระบบ พนักงานครุยังไม่เข้าใจระบบการวัดผลประเมินผลตามแผนการเรียนรู้สาระสูงศึกษา

และผลศึกษาและสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ KM

ทีมงานวิชาการ มีความเห็นว่าต้องมีการปรับกิจกรรมการนำแผนการเรียนรู้ในแต่ละสาระ

เรียนรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบ โดยต้องให้ความรู้เพิ่มเติมกับครุวิชาการที่รับผิดชอบในกลุ่มสาระ

นี้ และทุกฝ่ายร่วมกันปรับแผนการจัดการความรู้ให้เกิดการดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป

โดยสรุปจะเห็นได้ว่า กระบวนการจัดการความรู้ที่ประสบผลสำเร็จ คือ การระบุ ความรู้ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ที่จัดให้มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ที่มีอยู่และความรู้ที่ไม่มีในสถานศึกษาในการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ ความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองความสาระการ
ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ โดยการพัฒนา/สร้างความรู้ ในแต่ละสาระให้อยู่ในรูปสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์ เช่น CD VCD เป็นต้น ด้านการแบ่งปันความรู้ขั้คให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้
ดำเนินการให้มีแลกเปลี่ยนความรู้ในการประชุมประจำเดือน และด้านการเรียนรู้ จัดการอบรม
ด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ความเข้าใจในการเรียนรู้และการปฏิบัติจริง ส่วน
กระบวนการพัฒนาความรู้ที่ต้องนำไปปรับปรุง คือ การพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนา
กระบวนการจัดการความรู้ที่ต้องนำไปปรับปรุง ที่อ การพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การนำแผนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบ
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวัดผลประเมินผลตามแผนการเรียนรู้

ระยะที่ 2 พัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้
โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
ผลการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ โรงเรียน
กาฬสินธุ์พิทยาสรรพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 รอบที่ 2

1. ขั้นการวางแผน (Planning)

วันที่ 1 กรกฎาคม 2555 - 31 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ผู้อำนวยการโรงเรียน KM

ทีมงานวิชาการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์และเอกสารหลักฐานการ
ดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ และผลงาน
ความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผน จากนั้นมาตรวมประชุมเพื่อทบทวนปรับແນอีกรอบ โดย
มีระยะห่างจากการอยู่แรกเป็นระยะเวลา 1 เดือน ผู้อำนวยการให้กำลังใจและยินดีกับผลงานของครุที่
ก้าวหน้าขึ้น ส่วนจุดที่เป็นปัญหา กลุ่ม ได้ร่วมกันวางแผนแก้ไขพร้อมกับกำหนดแผนการ
ดำเนินงานที่เกิดขึ้นการขอรับอนุญาตฝ่ายให้สักเงิน ผลกระทบการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้

ผู้อำนวยการ KM ทีมงานวิชาการ มีความพอใจกับความก้าวหน้าและผลที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะ
การตระหนักรถึงการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พัฒนาระบวนการเรียนรู้ ที่จะทำให้ผู้เรียนมี
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ดีขึ้น และครูสามารถทำแผนการเรียนรู้ได้ถูกต้องขึ้น ซึ่ง
อุปสรรคที่พบได้นำมาร่วมวางแผนแก้ปัญหา สรุปประเด็นที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องและปรับ
เพิ่มเติม สรุปได้ 6 ประเด็น คือ การพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ เป็นการนำ
แผนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบ ด้านการเข้าถึงความรู้ดำเนินการ
ให้ KM ทีมงานรวมความรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ในรูปเอกสารหรือ VCD และส่งมอบให้ครู
เป็นรายบุคคล จัดทำมุนความรู้ที่เกี่ยวกับ KM และการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ในแต่ละสาระ

การเรียนรู้ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบดำเนินการให้พัฒนาหรือสร้างความรู้ในแต่ละสาระ ให้อยู่ในรูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น CD VCD เป็นต้น และจัดทำเบียนแหล่งเรียนรู้และรายชื่อผู้รู้ ในแต่ละสาระในรูปเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวบรวมเอกสารการพัฒนาระบบงาน การเรียนรู้ การสร้างความรู้ โดยการสอนงาน การศึกษาดูงานด้าน KM และการพัฒนาระบบงาน การเรียนรู้ การสร้างโครงงาน ด้านการแบ่งปันความรู้ ดำเนินการจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประชุม ประจำเดือน นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในแต่ละสาระการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้ โดยเรียนรู้จาก การปฏิบัติและศึกษาดูงานด้าน KM และการพัฒนาระบบงานการเรียนรู้ ดังรายละเอียดในตาราง

ที่ 21

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 21 เผนจดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการตามการดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสอนและการประเมินส่วนรวม รอบที่ 2

กระบวนการจัดการความรู้	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	ผู้บูรณาการ	วิธีการดำเนินการ	ผู้ที่อนุมัติ
การพัฒนาความรู้	นำเสนอการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ทางภาษาไทยอย่างเป็นระบบ	ความคุ้มค่าในการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ในแต่ละสาระการเรียนรู้	ผู้วิจัย ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สังเกต สัมภาษณ์ เก็บข้อมูล นักเรียน	KM ที่มีงานวิชาการ ครุพัฒนา
ดำเนินการพัฒนาฯ	ประเมิน	KM ที่มีระบบความรู้ ในแต่ละสาระการเรียนรู้ หรือ VCD และส่วนของ ให้ครุภัณฑ์ทางภาคใต้	สื่อที่ใช้ในการแทรกใน แหล่งสารสนเทศการเรียนรู้ KM ที่มีงานวิชาการ	ผู้วิจัย ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	KM ที่มีงานวิชาการ ครุพัฒนา
กระบวนการจัดการความรู้	จัดทำบันทึกความรู้ที่เกี่ยวข้อง KM และการพัฒนา พัฒนากระบวนการเรียนรู้ในเรื่องรักในแต่ละสาระ	บันทึกความรู้ที่เกี่ยวข้อง KM และกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ในแต่ละสาระ	ผู้วิจัย ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สังเกตการณ์ดูดู ความรู้ เก็บข้อมูลสารที่ใช้ การจัดอบรมฯ	KM ที่มีงานวิชาการ ครุพัฒนา

กระบวนการพัฒนา ความรู้	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้ที่ขออนุมัติ
การจัดความรู้ให้เป็น ระบบฯ	พัฒนาหรือสร้างความรู้ ในแต่ละสาขาใหม่ๆ ไม่ รุบส่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น CV VCD เป็นต้น	มี CD, VCD ในแต่ละ สาขาเรียบร้อย KM ที่มีงานวิชาการ	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สังเกตจากหลักฐาน stemming	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ ครุภู่สอน
	จัดทำทะเบียนแหล่ง เรียนรู้และรายชื่อผู้สนใจ แต่ละสาขาในรูป เอกสารและถือ [*] อิเล็กทรอนิกส์	ลงทะเบียนแหล่งเรียนรู้ บันทึกรายชื่อผู้สนใจแต่ ละสาขาการเรียนรู้	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	เก็บจากหลักฐาน ทะเบียน stemming	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ
	รวมรวมเอกสาร พัฒนากระบวนการ เรียนรู้เพื่อสร้าง การเรียนรู้	รวมแผนผังงานของครร โนเพื่อประสานงาน เรียนรู้ ผลงานนักเรียน ในแต่ละสาระการ เรียนรู้	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ ครุภู่สอน	stemming สังเกตจากหลักฐาน stemming	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ ครุภู่สอน

กระบวนการบริหารจัดการ ความรู้	กิจกรรม	ผู้เข้าร่วม	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการนำเสนอ	ผู้ให้ข้อมูล
การสร้างความรู้	การสอนงาน ทางภาคี	การจัดอบรม	ผู้วิจัย ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สัมมนา สัมภาษณ์ เก็บข้อมูลสาร หลักฐาน	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ ครุพัฒน์
ศึกษาดูงานค่า KM และการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	การศึกษาดูงาน KM	การศึกษาดูงาน KM ที่มีงานวิชาการ	ผู้วิจัย ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สัมมนา สัมภาษณ์ เก็บข้อมูลสาร หลักฐาน	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ ครุพัฒน์
การสร้างโครงงาน ในแต่ละสาระการ เรียนรู้	โครงงานของนักเรียน ในแต่ละสาระการ เรียนรู้	ผู้วิจัย ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สัมมนา สัมภาษณ์ เก็บข้อมูลสาร ในแต่ละสาระการ เรียนรู้	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ ครุพัฒน์	

กระบวนการบริหารด้วย ความรู้	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการเก็บข้อมูล	ผู้ที่อนุมัติ
การเปลี่ยนความรู้	จัดการและเปลี่ยน เรียนรู้ในการประชุม ประจำเดือน	การจัดการและเปลี่ยน เรียนรู้ในกรุงเทพฯ ประจำเดือน	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ ประจำเดือน	สั่งเขต สั่งภายใน ศูนย์กลางสาร หลักฐานฯ	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ ครุภัสดอน
นิเทศแบบพื่อนำร่อง	นิเทศแบบพื่อนำร่อง เพื่อสนับสนุนต่อการ การเรียนรู้	การนิเทศแบบพื่อน ช่วยพื้นฐานเด็ด สาระการเรียนรู้	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สั่งภายใน ศูนย์กลางสาร หลักฐานฯ	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ ครุภัสดอน
การเรียนรู้	ศึกษาดูงานศูนย์ KM และศูนย์ฯทั่วไป ประจำเดือนเช่นเดียวกับ	การศึกษาดูงาน KM	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สั่งภายใน ศูนย์กลางสาร หลักฐานฯ	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ ครุภัสดอน

ผลการปฏิบัติ (Action) รอบที่ 2

การปฏิบัติในขั้นตอนนี้ มีระยะเวลา 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2555 – วันที่ 19 ตุลาคม 2555 ขั้นตอนนี้เกิดขึ้นหลังจากการนำเสนอแผนจัดการความรู้เพื่อบริหารงาน วิชาการด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ตัวกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่ทุกฝ่ายร่วมกันปรับให้ชัดเจน ต่อเนื่องจากครั้งแรกไปปฏิบัติ พร้อมกับการสังเกตผลที่เกิดขึ้น

ผลการสังเกตใน (Observation) รอบที่ 2

ผู้วิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียน KM ทีมงานวิชาการ ได้ร่วมกันสังเกตผลที่เกิดขึ้นและ ความก้าวหน้าใหม่ในรอบแรก ซึ่งพบว่า ผู้อำนวยการ KM ทีมงานวิชาการ และครูได้ ดำเนินการแผนเป็นอย่างดี และให้ความสำคัญกับการนำเสนอไปใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งจะ เห็นได้จากการสังเกตในประเด็นต่อไปนี้

การพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ กลุ่มได้นำแผนการเรียนรู้ในแต่ ละสาระการเรียนรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบ จากการสังเกต การสัมภาษณ์ KM ทีมงานวิชาการ ครูผู้สอน และเพื่อนักเรียน พบว่า ครูนำแผนไปใช้อย่างเป็นระบบมากขึ้น และผลงาน นักเรียนในแฟ้มสะสมงานสัมพันธ์กับแผนการเรียนรู้ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลต่อไปนี้
“ผู้มาไปนิเทศในชั้นเรียน ครูสอนตามแผนและมีการวัดผลชัดเจนขึ้น”
(รองพอ. : สัมภาษณ์)

“พี่สอนตามแผนการเรียนรู้ มีปัญหาช่วงแรก ๆ เนื้อหาสอนไม่ทัน ตอนหลังปรับ
กิจกรรมและการวัดผลพี่ให้เด็กสรุปสิ่งที่ได้เรียนไปเป็นแผนภาพความคิด หรือเวลาจะเขียน
เรียงความ ก็ให้เด็กเขียนแผนภาพความคิดก่อน พี่เห็น น้องนี่..เข้าสอนเด็กแล้วตี คุยกันเลยเอา
มาสอนเด็ก ม.4 บ้าง ก็ได้ผลดี”

(ครูวรรณี : สัมภาษณ์)

การเข้าถึงความรู้ KM ทีมรวมความรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ในรูปเอกสาร หรือ VCD และตั้งมองให้ครูเป็นรายบุคคล จัดทำมุนความรู้ที่เกี่ยวกับ KM และการพัฒนา ระบบการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้
“ของพี่ได้รับหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจากครุวิชาการภาษาไทย เขาถ่าย เอกสารมาให้และใส่แผ่น CD มาด้วย เห็นว่า พอ. ให้ครุวิชาการทำแจกทุกคนตามสาระที่ตนเอง รับผิดชอบ”
(ครูเรืองเดช : สัมภาษณ์)

“ที่เป็น KM ทีมงานวิชาการและเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ได้รับมอบหมายให้จัดทำมุนความรู้เกี่ยวกับ KM เช่น บอร์ดให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ สารานุกรมฯ ของ KM หรือไม่จึงก่อความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนต่างๆ ที่จัดไว้ที่ห้องสมุดนี้แหล่งให้ครุอ่านเวลาอ่านหนังสือพิมพ์ที่ห้องสมุด”

(ครุสุชาพิงค์ : สัมภาษณ์)

การจัดความรู้ให้เป็นระบบ พัฒนา / สร้างความรู้ ในแต่ละสาระให้อยู่ในรูปสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เช่น CD VCD เป็นต้น พนวั่น มีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้และรายชื่อผู้รู้ในแต่ละสาระในรูปเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวบรวมเอกสารการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในแต่ละสารการเรียนรู้

“ครุนญญา เก่งศิลปะ และมีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ เกยหันทะเบียนแหล่งเรียนรู้ และผู้รู้担任ศตตอน สมศ. มาประเมินยังโฉนดให้ดูแลเปลี่ยนเล่น แต่ตอนนี้ครุนญญาเห็นเขาว่าเขากำเป็น VCD”

(ครุสุชาพิงค์ : สัมภาษณ์)

การสร้างความรู้ ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ KM ทีมวิชาการ ดำเนินกิจกรรมพักรู้ไปศึกษาดูงานด้าน KM ที่โรงเรียนเพลินพัฒนา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและได้รับการยอมรับว่าจัดการความรู้ได้ประสบผลสำเร็จและนอกจากนี้ยังเน้นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้ฝึกการคิด วิเคราะห์ จากกิจกรรมโครงการ ในการเรียนรู้ และจากสอนด้านนักเรียน พนวั่น มีการดำเนินการจัดทำโครงการ ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของของนักเรียนหญิงคนหนึ่งที่กล่าวว่า

“เดี๋ยวนี้ครุให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำโครงการเกือบทุกวิชา มีวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีครุยังไม่ได้สั่ง”

(ค.ญ.สุมลพร : พุคคุยชักถาม)

“ขอบทำโครงการคณิต ครุขวัญ..จะพาพวกเรามาประกวดโครงการที่กรุงเทพเดือนตุลาคม ค่ะ”

(ค.ญ.วรรณรรณ : พุคคุยชักถาม)

“ครุบอกว่าปลายเดือนกันยายน 2555 จะให้นักเรียนนำโครงการมาแสดงในงานวิชาการครุเข้าเรียกว่าตลาดนัดวิชาการ”

(ค.ญ.ปียะพร : พุคคุยชักถาม)

“ที่เพลินพัฒนาทำเราก็ทำแต่เราไม่รู้ว่าเป็นการจัดการความรู้ เช่น มีปัญหาทำงานเรา ก็มาคุยกัน ปรึกษากันทั้งในที่ประชุม ประชุมครุศาสตร์ฯ ตามกลุ่มสาระ หรือเวลาเราจัดงาน เสิร์จมีปัญหา เราแก้มาคุยสรุป แต่เราขาดการบันทึกเป็นเอกสารทางการหรือทำเป็นหนังสือจาก การผิดพลาดแบบที่เพลินพัฒนาทำ เราแค่บันทึกไว้ในบันทึกการประชุมเท่านั้น พิจารณาจัดการ ความรู้แบบนี้เราก็ทำอยู่แล้ว...”

(ครุวารณี : สัมภาษณ์)

“ตามว่าไปดูงานแล้ว ได้อะไร มาประยุกต์ใช้ ก็ได้รู้ที่เข้าทำเราก็ทำแต่ครูเราไม่รู้นี่คือ การจัดการความรู้ แต่เราขาดการจัดเก็บเอกสารที่เป็นระบบ และต่อเนื่องให้ชัดเจน ต่อไปจะมาทำ เรื่องนี้กัน”

(รองพอ. : สัมภาษณ์)

การแบ่งปันความรู้ จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมประจำเดือน นิเทศแบบ เพื่อนช่วยเพื่อน ในแต่ละสาระการเรียนรู้

“พี่ไปอบรมวิชาภาษาไทยมา ก็นำมาพูดคุยในที่ประชุมให้เพื่อนครุฟัง ทำแบบนี้ทุก คนที่ไปรับความรู้มาต้องรายงาน พอ แล้วก็มาพูดในที่ประชุมทุกคนเป็นเรื่องปกติที่ปฏิบัติกัน”

(ครุสุวรรณ : สัมภาษณ์)

การเรียนรู้ ศึกษาดูงานด้าน KM และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จากการที่ โรงเรียนพัครุในโรงเรียนไปศึกษาดูงานด้านการจัดการความรู้ที่โรงเรียนเพลินพัฒนา ผู้อำนวยการ และครุนิรุ๊กุความเข้าใจ ในการจัดการความรู้มากขึ้นและสามารถเชื่อมโยงกิจกรรม ที่โรงเรียนทำอยู่ มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร และเห็นความสำคัญของการจัดการความรู้มากขึ้น ดังคำกล่าวของครุที่ว่า

“การจัดการความรู้ต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างครุกับครุ หรือครุกับ ผู้บริหาร โรงเรียนเราก็ทำ เวลาประชุมประจำเดือน หรือเวลาให้ในช่วงชั้นหรือสาระเดียวกัน นิเทศกันเอง มีปัญหา ก็มาคุยกัน ช่วยกันแก้ไข”

(ครุสุวรรณ : สัมภาษณ์)

“ฉันไม่มีปัญหาเรื่องการทำงานหรือเนื้อหาที่ใช้สอน ฉันชอบเมล็ดอ่านประจำ อยากรู้อะไรเข้าไปอ่าน...”

(ครุวารณี : สัมภาษณ์)

“ครุนีเก่งกว่าคนอื่นเรียนรู้เร็ว ให้งานไปประจำวัน化อยเพิ่มเติม”

(รองพอ. : สัมภาษณ์)

ผลการทบทวนการดำเนินการ (Reflection) ในรอบที่ 2

การทบทวน รอบที่ 2 วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2555 จุดอ่อนที่ยังเป็นปัญหาในรอบนี้คือ ปัญหาการสร้างโครงงาน ครูบางส่วนยังไม่เข้าใจการทำโครงงานทำให้การจัดการเรียนรู้โดยโครงงานยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร “ไม่สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย ดังคำกล่าวของผู้บริหารที่กล่าวว่า

“ผู้ต้องการให้เด็กคิดวิเคราะห์ การเรียนรู้โดยโครงงานจะช่วยให้เด็กฝึกการคิดวิเคราะห์ ตอนแรก ๆ ครูต้องช่วยเด็กให้เข้าใจกระบวนการทำ ต่อไปจะเรียนรู้เอง”

(ผอ. : สัมภาษณ์)

“ครูบางสาระยังให้เด็กทำโครงงานไม่ค่อยถูกทำให้หรือ ไม่รู้ว่าครูไม่เข้าใจหรือเด็กไม่สนใจ ผู้ต้องการไม่แน่ใจ”

(รองผอ. : สัมภาษณ์)

โดยสรุป จะเห็นได้ว่า กระบวนการจัดการความรู้ที่ประสบผลสำเร็จคือ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ โดยการพัฒนา / สร้างความรู้ในแต่ละสาระให้อยู่ในรูปสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น CD VCD เป็นต้น การเข้าถึงความรู้ KM ที่มีรวมความรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ในรูปเอกสารหรือ VCD และส่งมอบให้ครูเป็นรายบุคคล จัดทำมุมความรู้ที่เกี่ยวกับ KM และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ ส่วนกระบวนการจัดการความรู้ที่ต้องนำไปปรับปรุง คือ การพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ การนำแผนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบ การสร้างความรู้ในส่วนของการสร้างโครงงาน ในการเรียนแผนภาพความคิด (Mind Map) และตั้งที่ต้องพัฒนาให้ต่อเนื่องได้แก่การแบ่งปัน และการเรียนรู้ในแบบที่ต้องการ ที่ต้องพัฒนาให้ต่อเนื่องได้แก่การแบ่งปัน และการเรียนรู้ในแบบที่ต้องการ ที่ต้องพัฒนาให้ต่อเนื่องได้แก่การแบ่งปัน และการเรียนรู้ในแบบที่ต้องการ ที่ต้องพัฒนาให้ต่อเนื่องได้แก่การแบ่งปัน

การเรียนรู้

ระยะที่ 3 ประเมินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ ประจำปี 24 ความรู้ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสารรพ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

ผลการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสารรพ. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 รอบที่ 3

1. ขั้นการวางแผน (Planning)

ผู้วิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียน KM ที่มีงานวิชาการ รวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และจากเอกสารหลักฐานการดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้ด้านการพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ และผลงานความก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผน จากนั้นมา ร่วมปะชุม เพื่อทบทวนปรับแผนอีกรึ่ง โดยมีระยะห่างจากการอบรมเป็นระยะเวลา 1 เดือน ได้ร่วมกัน วางแผนแก้ไขพร้อมกับกำหนดแผนการดำเนินงานที่เกิดจากภาระยอมรับของทุกฝ่าย ผลจากการ ดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้ผู้บริหาร KM ทีมงานวิชาการ มีความพึงใจกับความก้าวหน้าและผลที่ เกิดขึ้น โดยเฉพาะการตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พัฒนาระบวนการเรียนรู้ที่ จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ดีขึ้นและครูสามารถทำแผนการเรียนรู้ได้ ถูกต้องขึ้น ข้ออุปสรรคที่พบได้นำมา ร่วมวางแผนแก้ปัญหา โดยได้ร่วมปะชุมที่ห้องปะชุม โรงเรียน ในวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2555 เพื่อวางแผนเดินที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องและปรับ เพิ่มเติม สรุปได้ 4 ประเด็น คือ การพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ มีการนำ แผนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบ จัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผน ครูที่เป็น KM ทีมงานวิชาการทุกคนนำไปปฏิบัติ การสร้างความรู้จากที่ครูดำเนินการฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ด้วยการทำโครงการ และการเขียนแผนภาพความคิด การแบ่งปันความรู้ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ โรงเรียน และ KM ทีมวิชาการ ดำเนินการให้มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน การปะชุมประจำเดือน นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนในแต่ละสาระการเรียนรู้ และจัดคลาดนัด ความรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ และการเรียนรู้ เป็นการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 22

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 22 แผนผังความรู้เพื่อการวางแผนการวิเคราะห์การดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบตัวต่อตัว ชุดที่ 3

กระบวนการจัดการความรู้	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการเก็บข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูล
การพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนา	นำเสนอการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ ไปใช้อ่านเขียนภาษาไทย	ความตื้นของการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การออกแบบและการเรียนรู้ ในแต่ละสาระการเรียนรู้	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สังเกต ด้วยตนเอง เก็บภาพพิมพ์งาน นักเรียน	KM ที่มีงานวิชาการ ครุภู่สอน
การสร้างความรู้ด้านการวางแผน	สร้างโครงงานและกิจกรรมตามคิด เรียนแผนภาพตามคิด (Mind Map)	โครงงานของนักเรียน ในแต่ละสาระการเรียนรู้ มีผลงาน นักเรียนที่เป็นแผนภาพ	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สังเกต ด้วยตนเอง เก็บภาพโคลงงานใหม่ แต่ละตัวประกอบรีบบูรณาภรณ์	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ ครุภู่สอน
การสร้างความรู้ด้านการประเมิน	สร้างโครงงานและกิจกรรมตามคิด เรียนแผนภาพตามคิด (Mind Map)	โครงงานของนักเรียน ในแต่ละสาระการเรียนรู้ มีผลงาน นักเรียนที่เป็นแผนภาพ	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สังเกต ด้วยตนเอง เก็บภาพโคลงงานใหม่ แต่ละตัวประกอบรีบบูรณาภรณ์	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ ครุภู่สอน

กิจกรรมความรู้	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการดำเนินงาน	ผู้ที่เข้ามุ่ง
การเปลี่ยนความรู้	จัดและประเมินผลความรู้ ประชุมประจำเดือน	การจัดและประเมินผลความรู้ เรียนรู้ในกรอบประเทศฯ ประจำเดือน	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	สังเกต stemming เอกสารหลักฐาน	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ
จัดตั้งหน่วยงานรัฐฯ แต่งตั้งสาธารณะรัฐฯ	จัดตั้งหน่วยงานรัฐฯ นำผลงานนักเรียนครุ มนตรีสุดยอด	การจัดตั้งหน่วยงานรัฐฯ นำผลงานนักเรียนครุ มนตรีสุดยอด	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	stemming เก็บจากหลักฐาน จากการจัดตั้งหน่วยงานรัฐฯ	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ
นิเทศนำเสนอเพื่อ พ่อนำเสนอต่อสาธารณะ การเรียนรู้	นิเทศนำเสนอเพื่อ พ่อนำเสนอต่อสาธารณะ การเรียนรู้	การนำเสนอเพื่อ ช่วยพ่อนำเสนอต่อสาธารณะ การเรียนรู้	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	stemming เก็บจากหลักฐาน จากการนิเทศ	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ
การเรียนรู้	นำความรู้ให้ไปใช้ นำความรู้มาเผยแพร่	ผลงานนักเรียน และครุ จากการจัดตั้งหน่วยงานรัฐฯ	ผู้จัด ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ	เก็บจากหลักฐานที่ นำมาจัดตั้งหน่วยงานรัฐฯ ความรู้	ผู้บริหาร KM ที่มีงานวิชาการ

ผลการปฏิบัติ (Action) รอบที่ 3

การปฏิบัติในชั้นตอนนี้ มีระยะเวลา 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 19 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2555

ชั้นตอนนี้เกิดขึ้นหลังจากการนำแผนจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการค้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ที่ทุกฝ่ายร่วมกันปรับให้ชัดเจน ต่อเนื่องจากครั้งที่สอง ไปปฏิบัติพร้อมกับการสังเกตผลที่เกิดขึ้น

ผลการสังเกตใน (Observation) รอบที่ 3

ผู้รับผู้อำนวยการ KM ทีมงานวิชาการ ได้ร่วมกันสังเกตผลที่เกิดขึ้นและ ความก้าวหน้าเมื่อมonitor ที่สอง ซึ่งพบว่า ผู้อำนวยการ โรงเรียน KM ทีมงานวิชาการ และครูได้ดำเนินการแผนเป็นอย่างดี และให้ความสำคัญกับการนำแผนไปใช้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างความรู้ โดยเน้นให้นักเรียนทำโครงงานซึ่งจะเห็นได้จากการสังเกต ในประเด็นต่อไปนี้

การพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการนำแผนการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ไปใช้อย่างเป็นระบบ จัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผน ครูที่เป็น KM ทีมงานวิชาการทุกคนนำไปปฏิบัติ

“เข้ามาได้มากนิเทศการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน...ผู้สอนชั้น ม.4 prag กล่าวว่า “เข้ามาได้มากนิเทศการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนที่จัดทำไว้มีการประเมินผลสามารถจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำไว้มีการประเมินผล ผู้เรียนทุกคน มีการถามตอบตลอดเวลาที่สอน ห้องเรียนสะอาด มีการจัดป้ายนิเทศอื้อต่อการเรียนรู้ของทุกคน”

(ผอ. : บันทึกการนิเทศ)

การสร้างความรู้ จากที่ครูดำเนินการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ด้วยการทำโครงงาน

และการเขียนแผนภาพความคิด นักเรียนส่วนใหญ่เริ่มทำได้ และบางส่วนประสบผลลัพธ์เช่น

สามารถเสนอโครงงานไปประกวดแข่งขันได้รางวัล เช่น โครงงานคณิตศาสตร์ เรื่อง

คณิตศาสตร์อัจฉริยะ ได้รับรางวัลเหรียญทอง ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 นอกจากนี้ โครงงานคุณธรรมที่ได้รับรางวัล และโล่ จากสำนักงานเขตพื้นที่สิ่งแวดล้อม ให้เห็นว่านักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์มากขึ้นกว่าเดิม

จากการที่สังเกต สมชายณัฐ พนวิช ครูบางส่วนย้ำความเข้าใจในการสอนเขียน แผนภาพความคิด จึงเกิดปัญหาในการจัดการเรียนรู้ เช่นครูบรรยาย ต้องการสอนเขียนเรียงความโดยใช้แผนภาพความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครูกล่าวว่า “ครูพบปัญหาว่าเด็กขาดความคิดรวบยอดในการจัดลำดับหัวข้อลงทำเป็นแผนภาพความคิด (Mind Map) และจัดลำดับหัวข้อสำคัญไม่ได้ ตัวเองไม่รู้จะแนะนำเด็กยังไง และอยากได้ความรู้ที่

ถูกต้องเป็นจริงที่จะให้แก่ผู้เรียน” ดังนั้นผู้วิจัยจึงเชิญวิทยากร คือ อาจารย์สุพัฒนา มาให้ความรู้ เรื่องโครงการและการเขียนแผนภาพความคิด รวมทั้งการวัดประเมินผลเพิ่มเติม จำนวน 2 วัน ระหว่างวันที่ 20-21 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ผลจากการดำเนินการ พบว่า ครูวรรณี มีความเข้าใจมาก ขึ้น และนำความรู้จากการอบรมไปพัฒนาการเขียนเรียงความกับนักเรียน จากการตรวจสอบ ผลงานเด็กที่ทำกิจกรรม พบว่า ร้อยละ 70 เขียนแผนภาพความคิดได้ถูกต้อง ตามที่ครูต้องการ ดังคำกล่าวของครูวรรณีที่ว่า “ฉันไม่มีปัญหาการเขียนแผนการเรียนรู้ ฉันมีปัญหาเวลาปฎิบัติ จริงตอนสอนเด็กนั้นแหละ ในฐานะทำอย่างไรให้เด็กนั้นเขียนเรียงความได้ เด็กสรุปความไม่เป็น หลังจากอบรมไปได้เทคนิคจากอาจารย์และคุยกับครุ ในกตุุสาระภาษาไทย ลองเอาไปฝึก ได้ผลดีขึ้น ถึงไม่ได้ทุกคน แต่ฉันก็พอใจ คงต้องใช้เวลาอีกหน่อย ก็คิดว่าเทอมหน้าเด็กที่ไม่ได้ น่าจะทำได้หรือดีกว่านี้”

การแบ่งปันความรู้ ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ และ KM ที่มีวิชาการ ดำเนินการให้มีการ แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมประจำเดือน นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ในแต่ละสาระ การเรียนรู้และจัดตลด้านคุณภาพในแต่ละสาระการเรียนรู้ ซึ่งจะเห็นได้จากคำนอกเล่าและ บันทึกการนิเทศภายในของโรงเรียน ดังนี้

“เข้าพเจ้านายเรืองเดช...ได้เข้านิเทศการเรียนการสอนครูสุวรรณฯ..ได้เห็นการ ส่งเสริมด้านภาษาไทยในด้านการอ่าน การเขียน และคุณลักษณะนักเรียน ที่อ่านไม่คล่อง มีการฝึกฝน ด้วยวิธีต่างๆ ทั้งร่องเพลงประกอบการฝึกอ่านรายบุคคล นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมี ความสุข ตั้งใจฝึกฝน และปฏิบัติกรรมด้วยดี นักเรียนมีพัฒนาการการอ่าน การเขียน ก็ค วิเคราะห์ดีขึ้นมาก นิเทศครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการสอนชั้มเสริมเด็กที่เรียนไม่ ทันเพื่อนได้ดี”

(ครูเรืองเดช : สมุดนิเทศ)

“เข้าพเจ้านางภา. ได้เข้ามา_niเทศห้องเรียน เข้ามาคุยกับครูตัวแทนคณิตศาสตร์ จาก การสังเกตและเข้าเยี่ยมชมคุณครูมีแบบฝึกมาให้นักเรียน ฝึกปฏิบัติ ทำให้นักเรียนเกิดทักษะ การสังเกตและเข้าเยี่ยมชมคุณครูมีแบบฝึกมาให้นักเรียน ฝึกปฏิบัติ ทำให้นักเรียนเกิดทักษะ และเกิดการเรียนรู้ นอกจากนั้นคุณครูยังได้นำบทเพลงเข้ามาแทรกในการสอนซึ่งตรงกับ เนื้อหาวิชาทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานและเกิดความกระตือรือร้นและมีทัศนคติที่ดีต่อ คณิตศาสตร์”

(ครูวัณยุ : สมุดนิเทศ)

“ตลาดนัดวิชาการที่ทำกีเเหมือนกับที่เราจัดทุกปี แต่ที่ไม่เหมือนเดิมคือมีการให้
นักเรียนและครูที่นำผลงานมาแสดงมีการແลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้มาดู ก็คือจะนักเรียนตื่นเต้น
 เพราะครูมีรางวัลให้กันที่นำเสนอคิด”

(ครูขวัญ : สัมภาษณ์)

การเรียนรู้ ผลจากการสังเกต และหลักฐานที่นำมาจัดตลาดนัดความรู้ พบร่วม
 โรงเรียนมีการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ โดยเห็นจากผลงานนักเรียน และครูจากการจัดตลาดนัด
 ความรู้ เช่น โครงการ การเขียนแผนภาพความคิด (Mind Map) ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
 ผลงานนักเรียน หรือการจัดนิทรรศการศิลปะของนักเรียน เป็นต้น

(ผู้วิจัย : การสังเกตและเอกสาร)

ผู้วิจัยสามารถปล่อยให้ พอ. KM ที่มีวิชาการ ดำเนินการจัดการความรู้ของตนเอง ได้
 แล้ว เพราะบุคคลเหล่านี้มีความเข้าใจในการจัดการความรู้มากขึ้น จากการอบรม การศึกษาดู
 งาน และการปฏิบัติ nokjanan ก่อนหน้านี้ยังมีความต้องการจะให้ดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่อง
 เพราะจะเกิดผลดีกับครู และนักเรียนและโรงเรียน

ผลการทบทวนการดำเนินการ (Reflection) ในรอบที่ 3

การทบทวนรอบที่ 3 วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ในการจัดการความรู้เพื่อการ
 บริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในรอบที่ 3 ที่ผ่านมาในระหว่างการ
 พัฒนา ปัญหาได้รับการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกิจกรรมการสร้างโครงงาน กิจกรรม
 แผนภาพความคิด (Mind Map) ที่สอนให้นักเรียนฝึกการคิดวิเคราะห์ จากนี้พบว่าครูเข้าใจ
 แผนภาพความคิด (Mind Map) ที่สอนให้นักเรียนฝึกการคิดวิเคราะห์ มากขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากนั้นทึกการนิเทศของผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และ
 ระบบการวัดผลดีขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากนั้นทึกการนิเทศของผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และ
 ครูด้วยกันเอง

“รุ่นนี้ได้นำพบครูประจำชั้น ม.4 พบร่วมนักเรียนส่วนใหญ่ตั้งใจเรียน ห้องเรียน

สะอาด สวยงาม ปัญหาด้านการเรียนการสอนไม่มี”

(รองพอ.วิชาการ : บันทึกการนิเทศ)

“ข้าพเจ้าได้มานิเทศการจัดการเรียนการสอนของนางพิศ...ผู้สอนชั้น ม.4 ปรากฏว่า
 สามารถจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำไว้มีการประเมินผล
 ผู้เรียนทุกคน มีการตามตอบตลอดเวลาที่สอน ห้องเรียนสะอาด มีการจัดป้ายนิเทศເื่ှားຕ่อการ
 เรียนรู้ของทุกคน”

(พอ. : บันทึกการนิเทศ)

“ข้าพเจ้าได้มานิเทศการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนชั้น ม.2 แผนการจัดการเรียนรู้ สามารถจัดได้เหมาะสม ควรจัดสภาพห้องเรียนให้สะอาดและสวยงามเพิ่มขึ้น ควรฝึกการอ่านให้มากขึ้นและทำเป็นประจำ”

(ผอ. : บันทึกการนิเทศ)

“ข้าพเจ้าได้มานิเทศการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนชั้น ม.4 วิชาภาษาไทย ของอาจารย์พพร ผลการนิเทศเป็นดังนี้ 1) ครูมีแผนการสอนเป็นอย่างดี เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอนและเวลา 2) นักเรียนมีส่วนร่วมกันดีทุกคน 3) ครูมีการนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ได้อย่างเหมาะสม และนักเรียนทุกคนให้ความสนใจค 4) ห้องเรียนสะอาดจัดได้เป็นระเบียบ เหมาะกับการเรียนการสอนดี 5) นักเรียนกล้าแสดงออก”

(รองผอ. : บันทึกการนิเทศ)

“ข้าพเจ้าได้มานิเทศของผู้สอน ชั้น ม.3 เรื่องการอ่านหนังสือของนักเรียน การทำโครงการของนักเรียนหลากหลายมากขึ้น”

(ผอ. : บันทึกการนิเทศ)

จากการดำเนินการจัดการความรู้ที่ผ่านมา ถึงที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นคือความร่วมมือในการจัดทำแผนการจัดการความรู้และการพัฒนาตามแผน พบว่าปัญหาที่เกิด คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่มีเวลาให้สถานศึกษา เท่าที่ควร การดำเนินการจะเป็นบทบาทของครูผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ จากการพูดคุยกับผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูที่เป็น KM ที่มีวิชาการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า กระบวนการการสอนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนักธุรกิจ นักการเมือง คหบดี จึงไม่ค่อยมีเวลาว่างแต่จะสนับสนุนค้านงบประมาณอย่างดี

(ผอ. : สัมภาษณ์)

“ผมให้ความร่วมมือเต็มที่ โรงเรียนขาดเหลืออะไรก็ขอให้บอกร แต่จะให้เข้าไปช่วยทำแผนพัฒนา เราติดขัดเรื่องว่า เราไม่ค่อยมีเวลามาช่วย งานบริหารเราลื้นเมื่อ แต่ขอให้ พอ. และครู ดึงใจทำงาน เรายังช่วย แต่เรายังรับทราบ ว่าเขาทำอะไรกัน เพราเขาต้องนำเสนอในที่ประชุมกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นหลักสูตร หรืองบประมาณ นี่ล่าสุด อะไร นะ ผมจำไม่ค่อยได้...แผนจัดการความรู้...”

(รองประธานกรรมการฯ : สัมภาษณ์)

**ผลการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ โรงเรียน
กาฬสินธุ์พิทยาลัยรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ที่เกิดขึ้นกับ
ผู้บริหารและครู**

ผู้วิจัยสังเกต สำนักงานฯ ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ครูที่เป็น KM ที่มีวิชาการ และศึกษาผลงานนักเรียน จากการที่ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ และครูที่เป็น KM ที่มีงานวิชาการร่วมกันค่าเฉลี่ยการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พ布ว่า ครูที่เป็น KM ที่มีงานวิชาการซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานและเทคโนโลยีมีความเข้าใจกระบวนการจัดการความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติงานการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่การจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ เช่น การสอนโครงการ การสอนเขียนแผนภาพความคิด การวัดผล การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดเก็บที่เป็นระบบ การใช้เทคโนโลยีสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้นเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ในด้านผู้บริหารพบว่ามีการใช้กลยุทธ์ในการชี้นำสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการความรู้ และสร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งเคยปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการสนับสนุนให้ครูจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบและพัฒนาครูให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กเกิดการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ เช่น อบรมด้านการจัดการความรู้ ให้กับครุทุกคน การพาครูไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จด้านการจัดการความรู้ และอบรมด้านงานพัฒนาระบวนการเรียนรู้ เช่น การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนโครงการ การสอนเขียนแผนภาพความคิด การวัดผล มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ประสิทธิผลของการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาลัยรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

จากการสังเกต และสัมภาษณ์ครู ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน และนักเรียน และสังเกตจากผลงานของนักเรียน พ布ว่า นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างโครงการในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ นักเรียนได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำโครงการเป็นกลุ่ม โดยพบว่ากลุ่มละประมาณ 3-5 คน ซึ่งจากการเข้าไปสอบถามนักเรียนแต่ละ

ขั้นตั้งแต่ ม.1-ม.6 พน โครงการ ตั้งแต่ขั้น ม.2 เป็นต้นไป ในช่วงชั้นที่ 3 เป็นโครงการเชิงสำรวจ จัดทำในชั้นที่ 3 ของภาคเรียน ม.1 ให้ความเห็นว่า นักเรียน ม.1 การอ่าน การเขียน ในท่องแทรกยังไม่คล่อง จะฝึกแค่การเขียน แผนภาพความคิดจ่าย ถ้าให้ฝึกทำโครงการ น่าจะเป็น ภาคเรียนที่ 2 และมีการฝึกการเขียนแผนภาพความคิด (Mind Map) ทุกชั้น ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ นักเรียนร้อยละ 70 ปฏิบัติได้ถูกต้อง

การประเมินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 ผู้วิจัยขอความร่วมมือให้ผู้อำนวยการ โรงเรียน เชิญ รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ครู KM ทีมงานวิชาการ กรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน มาประชุม เพื่อสรุปผลการพัฒนาการบริหารงานวิชาการแบบจัดการความรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการร่วมปฎิบัติงานตามแผนตั้งแต่รอบที่ 1 จนถึงรอบที่ 3 ให้ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ครู KM ทีมงานวิชาการ กรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน เข้าร่วมประชุม ทุกฝ่าย มีความพึงพอใจ ยอมรับ และเห็นชอบ ที่จะประเมินการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผลการสังเคราะห์การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2555 หลังจากที่ผู้วิจัยผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ครู KM ทีมงานวิชาการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการจัดการความเพื่อบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จนเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย ผู้วิจัยและสมาชิกได้ร่วมกันสกัดเอาความคิดหลักที่เป็นตัวร่วมสำคัญจากผล

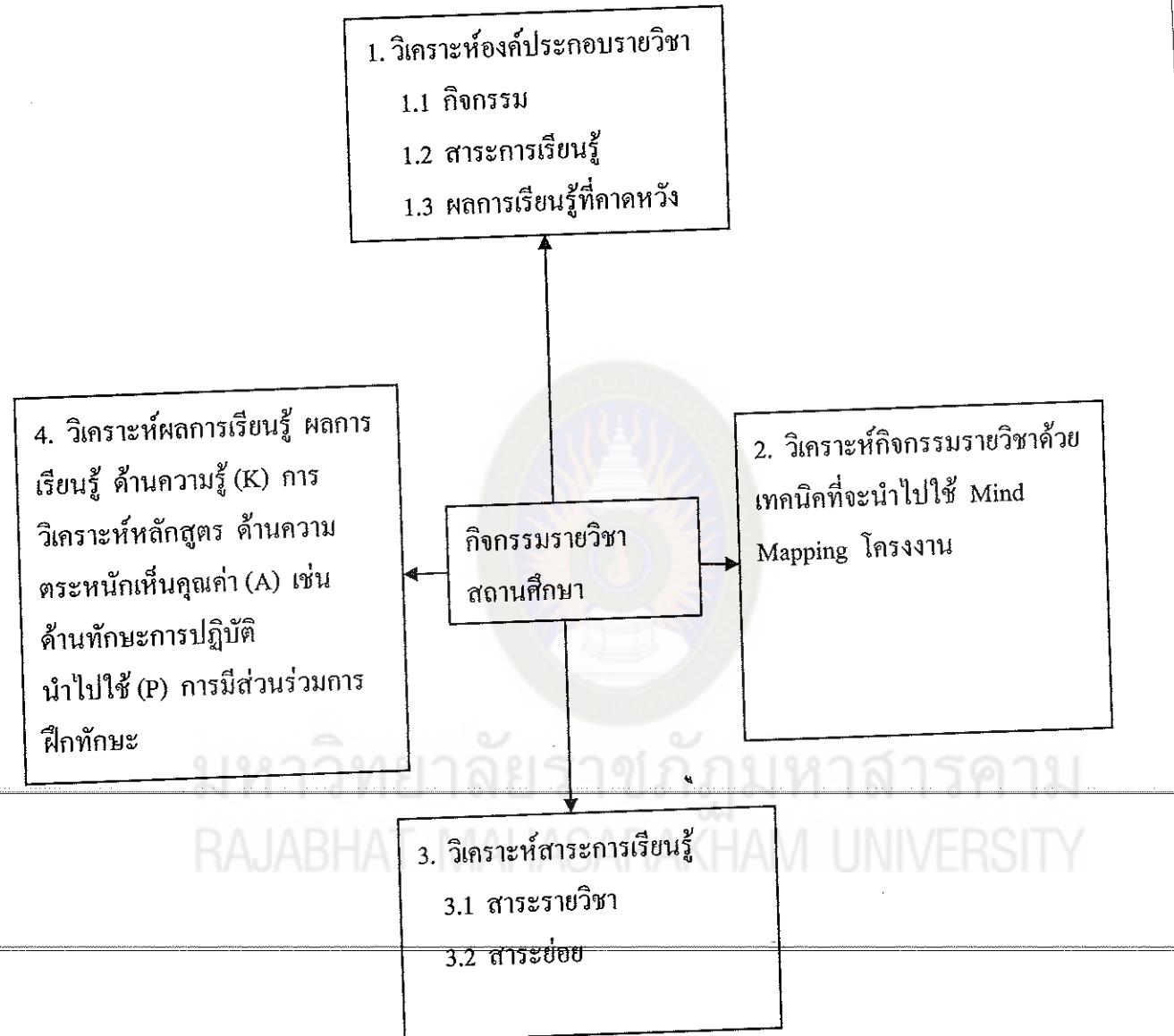
การการร่วมปฎิบัติงานตามแผน ตั้งแต่รอบที่ 1 จนถึงรอบที่ 3 เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการเหมาะสมกับการจัดการความรู้ที่ได้ปฏิบัติจริง ทุกฝ่ายมีความเห็นว่าการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประสบผลสำเร็จนั้น สามารถสรุปได้ว่าการพัฒนา ประกอบด้วยกัน 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรม การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการสอน 2) ด้านกระบวนการจัดการความรู้ ประกอบด้วย การระบุความรู้ การพัฒนา

ความรู้ การจัดความรู้ให้เป็นระบบ การแบ่งปันความรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้ 3) ด้านปัจจัยที่สนับสนุนให้การจัดการความรู้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ วัฒนธรรม เทคโนโลยี การวัดผล และ โครงสร้าง ซึ่งปัจจัยที่เอื้อหรือสนับสนุน ที่ทำให้การจัดการความรู้ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ ประสบผลสำเร็จนั้น คือ ผู้นำเป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ โดยผู้อำนวยการเป็นผู้รับผิดชอบ โครงการจัดการความรู้ ประกอบกับวัฒนธรรมที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่แล้วก่อนที่ผู้จัดจะเข้าไปจัดการความรู้ คือ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งปฏิบัติมาเป็นประจำในการประชุมประจำเดือน หรือ การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ที่โรงเรียนให้ครุนิเทศกันเองและเมื่อพบปัญหาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน หรือการปฏิบัติงานตามโครงการ หรือแผนงาน เมื่อผู้วิจัย ผู้อำนวยการ จัดการเรียนการสอน ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้าน KM ที่มีความสามารถ ร่วมกันดำเนินการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ ผู้อำนวยการได้ใช้กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้อำนวยการจะให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดคิวสัมทักศ์ แผนงาน โครงการ และใช้กลยุทธ์แบบชี้นำ โดยให้ความสนใจให้การสนับสนุน และผลักดันทุกวิถีทาง มีการติดตาม ให้นำเสนอความคืบหน้า กันในที่ประชุม และปลูกฝัง พัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในกิจกรรมสำคัญๆ ที่จะเป็น กันในที่ประชุม และปลูกฝัง พัฒนาบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในกิจกรรมสำคัญๆ ที่จะเป็น โครงสร้างพื้นฐาน และโครงสร้างขององค์ความรู้ต่างๆ ด้านการวัดผล มีการติดตามวัดผลการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม มีการติดตามอย่างต่อเนื่อง ดังแม่โรงเรียนกาฬสินธุ์ พิทยาสรรพ ครุส่วนใหญ่มีอายุมากแต่ก็มีประสบการณ์สูง แต่ครุภาระต้องรับภาระในการทำงาน เป็นส่วนใหญ่ จากการสังเกต ผู้คุยกันว่า ครุมักพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเป็นประจำ ครุมี การใช้เทคโนโลยีมากขึ้น จำกำนบอกรถของครุ และผู้บริหารที่กล่าวว่า

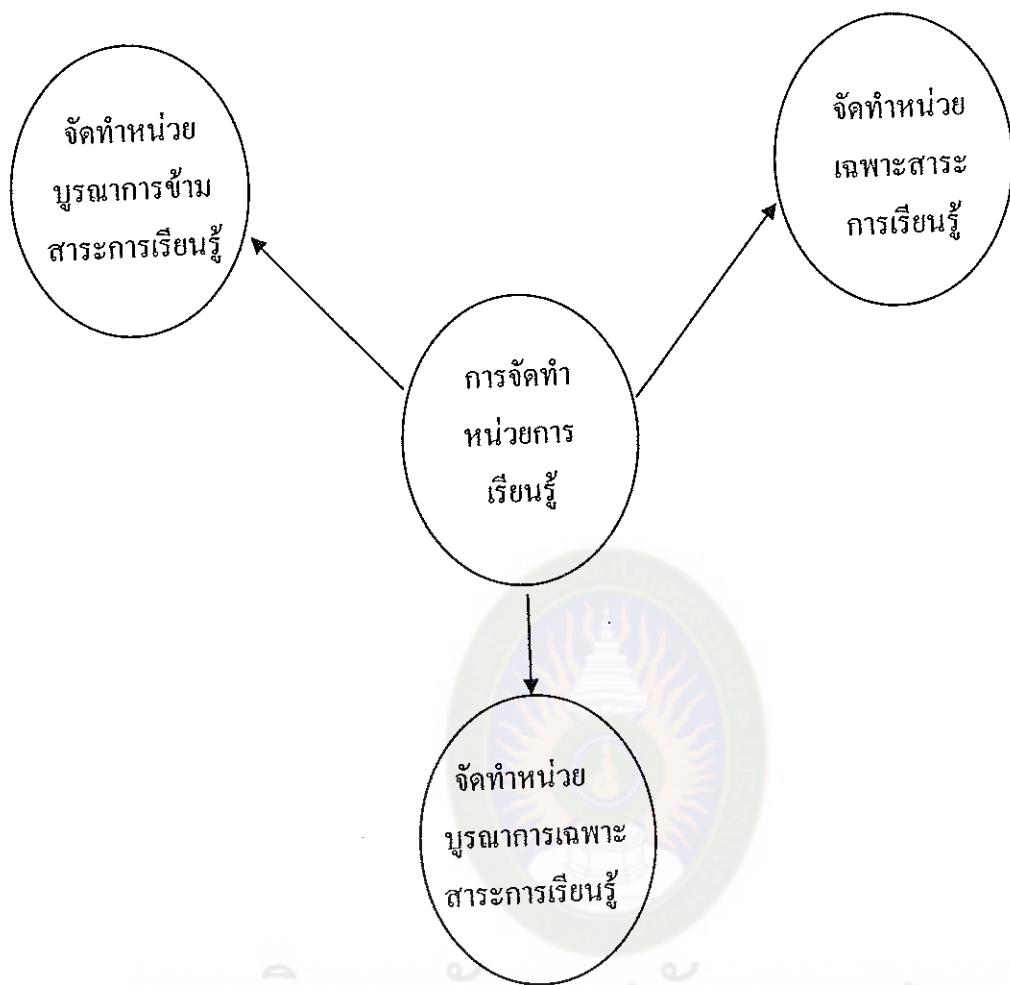
จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปสังเคราะห์ได้ 3 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการด้าน การพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้ และด้าน กระบวนการจัดการความรู้ แต่ละด้านมีส่วนสำคัญที่นำเสนอในรูปแผนภาพ ตามลักษณะ ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้
 - 1.1 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.2 จัดทำหน่วยการเรียนรู้
 - 1.3 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 1.4 กำหนดการวัดผล
 - 1.5 เผยแพร่งัดการเรียนรู้

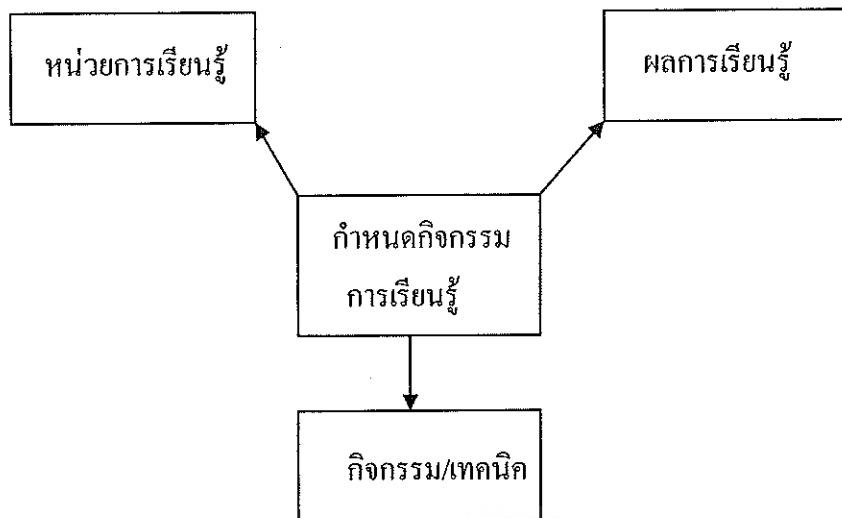
จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การที่ครูจะสามารถเรียนแผนการเรียนรู้ได้ถูกต้อง ครบทั้ง เนื้อหารายละเอียดในแผนภาพที่ 16 - 25 ดังต่อไปนี้

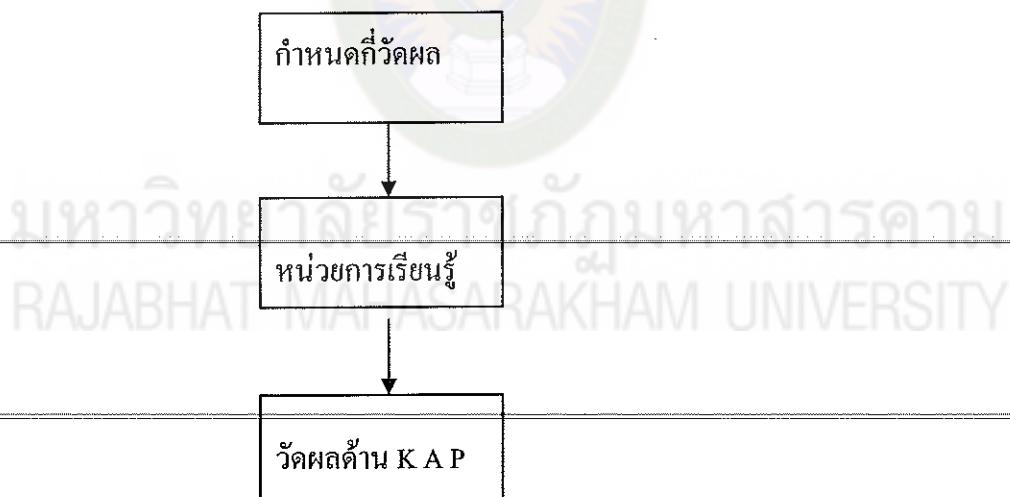
แผนภาพที่ 16 การวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา

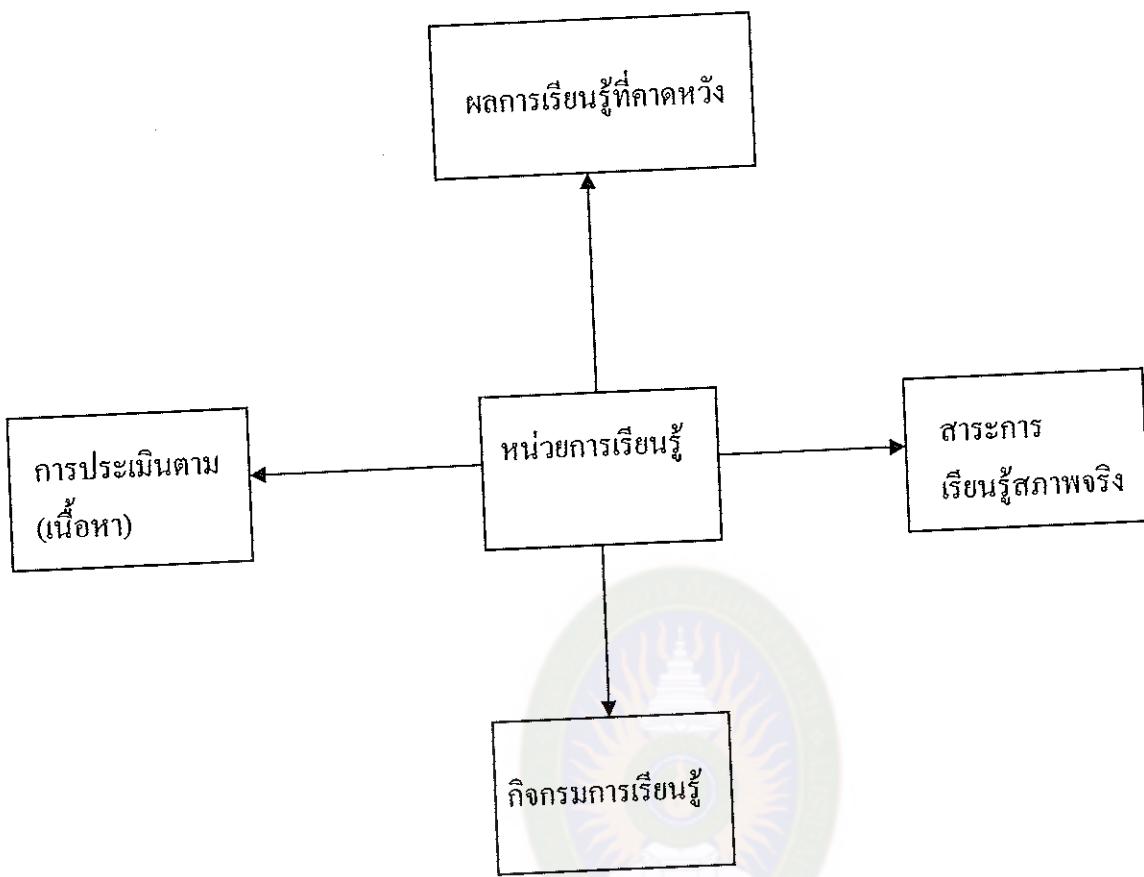
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASAKHAM UNIVERSITY
แผนภาพที่ 17 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้

แผนภาพที่ 18 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนภาพที่ 19 กำหนดการวัดผล

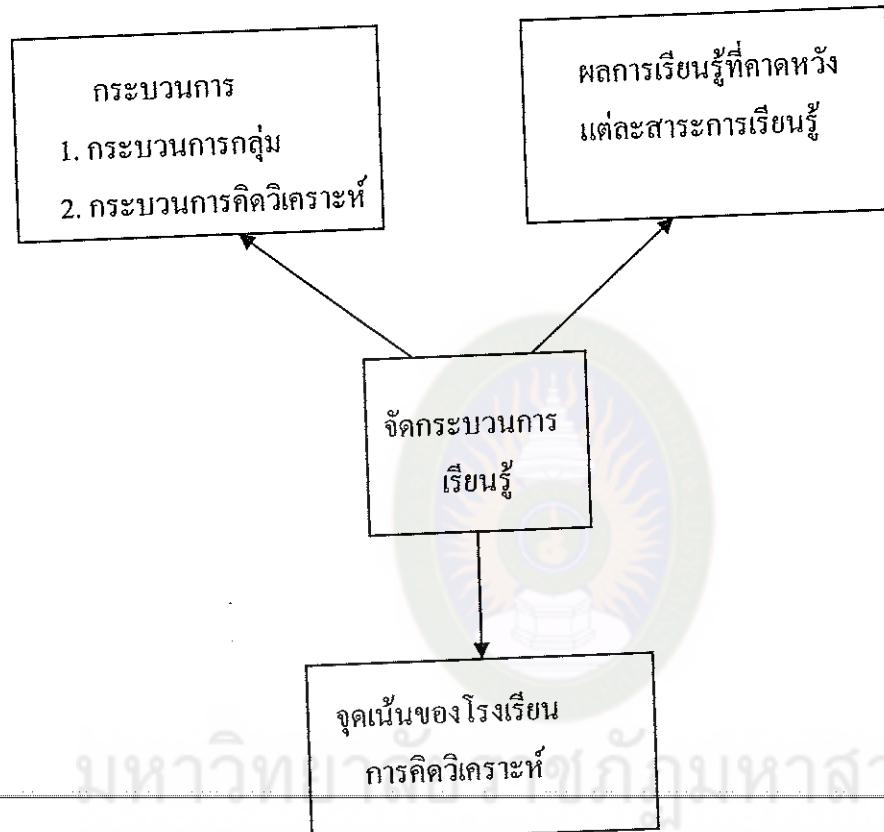

แผนภาพที่ 20 การเขียนแผนจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

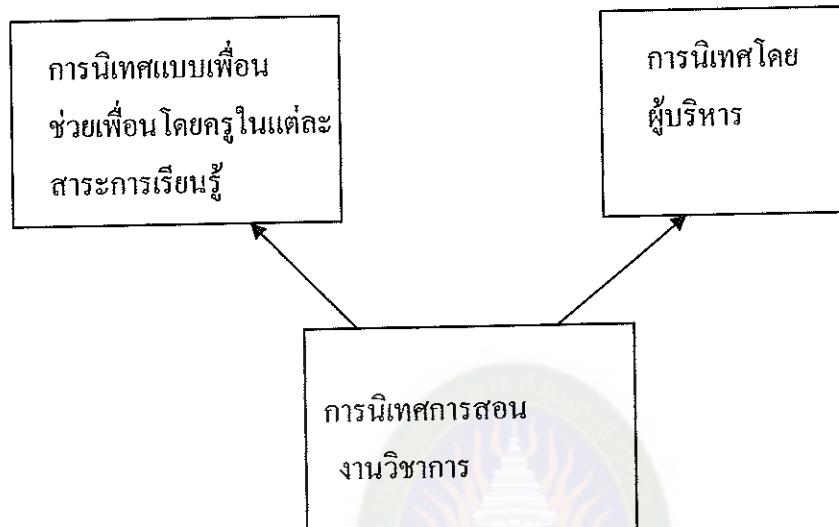
การจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ครุศาสตร์เน้นจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จุดเน้นของโรงเรียน และกระบวนการ ดังแสดงในแผนภาพที่ 21

แผนภาพที่ 21 การจัดกระบวนการเรียนรู้

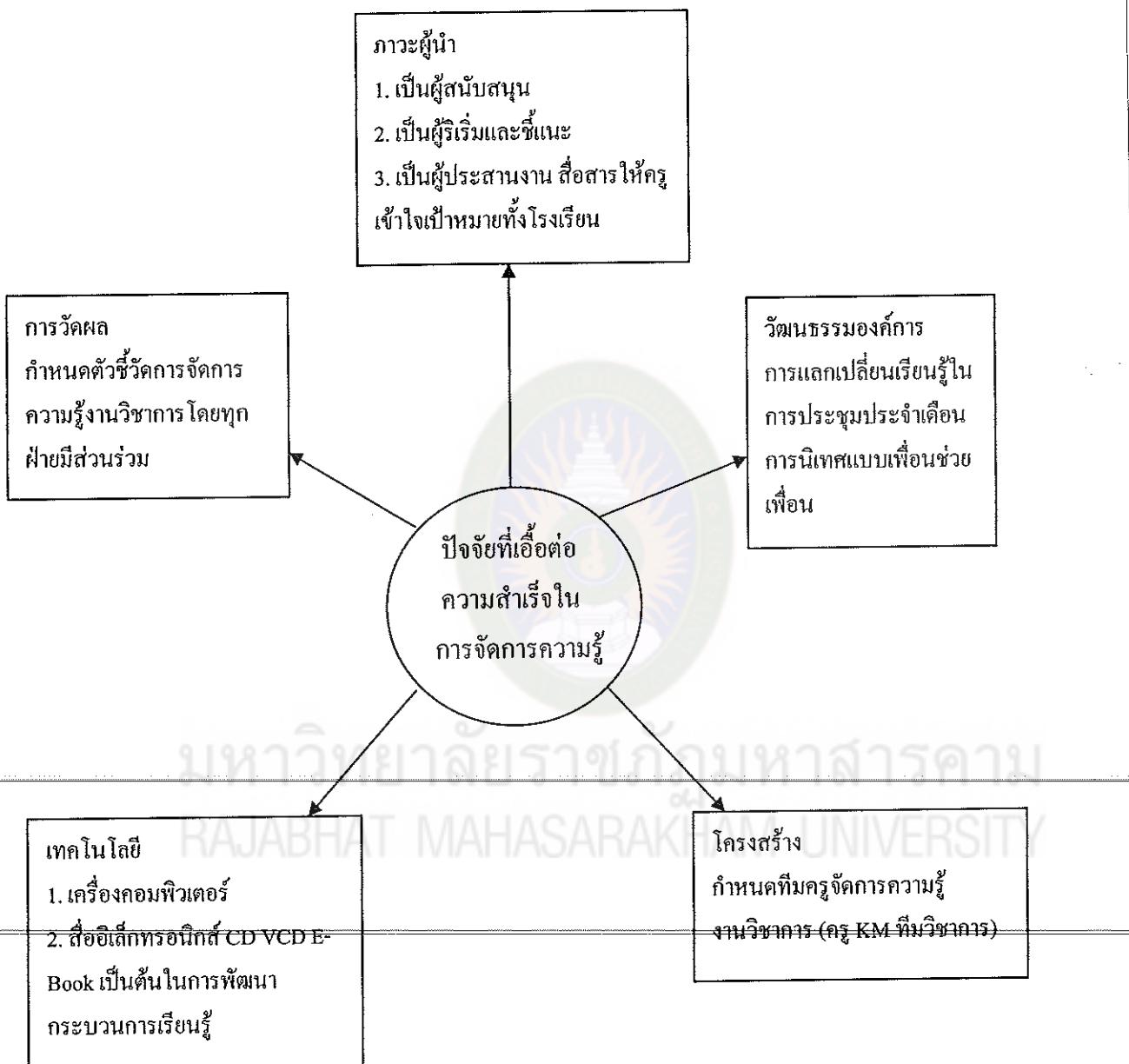
การนิเทศการสอนงานวิชาการ
ผลการวิจัยสรุปได้ ดังแผนภาพที่ 22

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

2. ด้านปัจจัยที่เอื้อ/มีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้

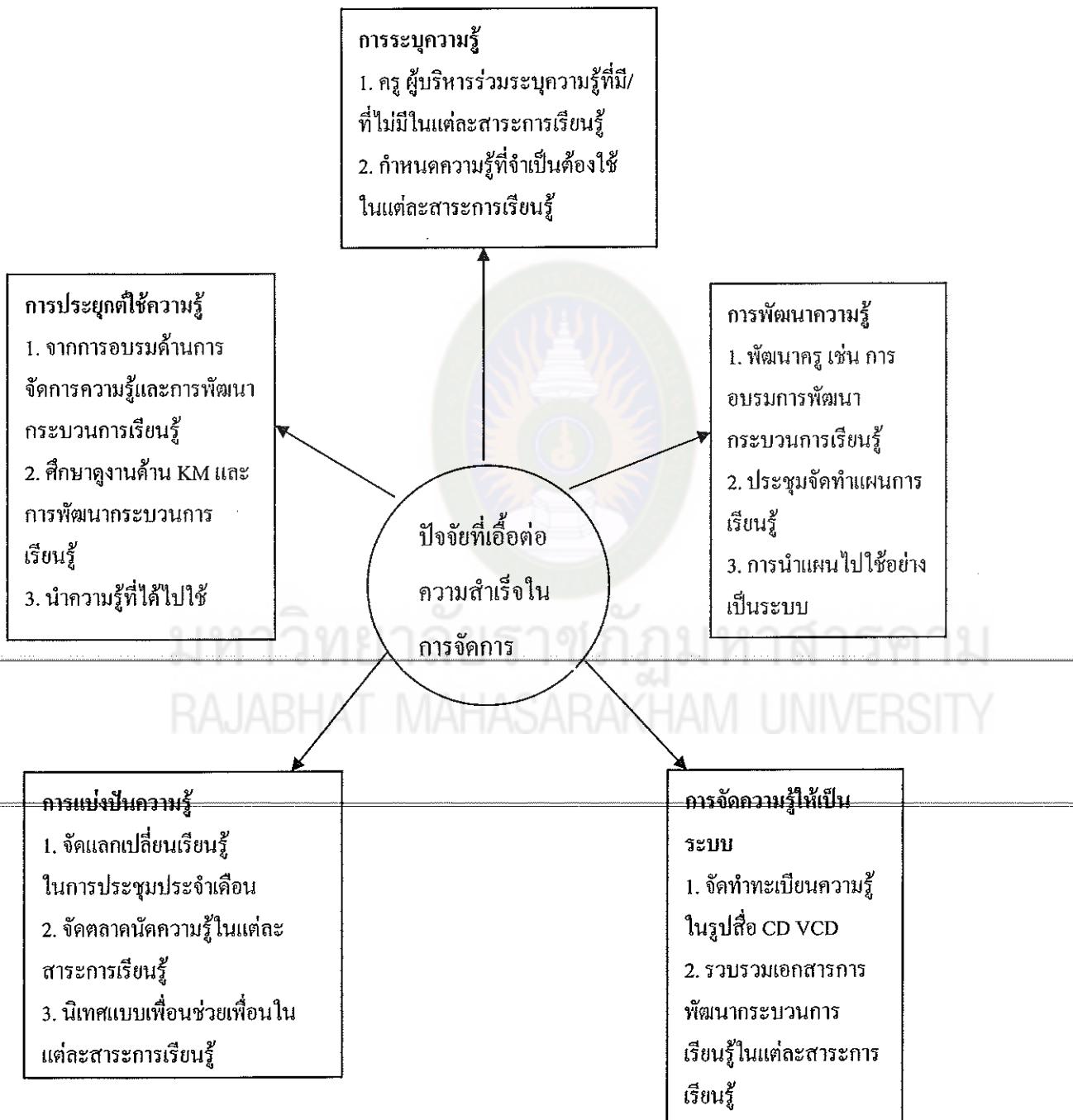
ผลการวิจัยสรุปได้ดังแผนภาพที่ 23 ดังนี้

แผนภาพที่ 23 ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการจัดการความรู้

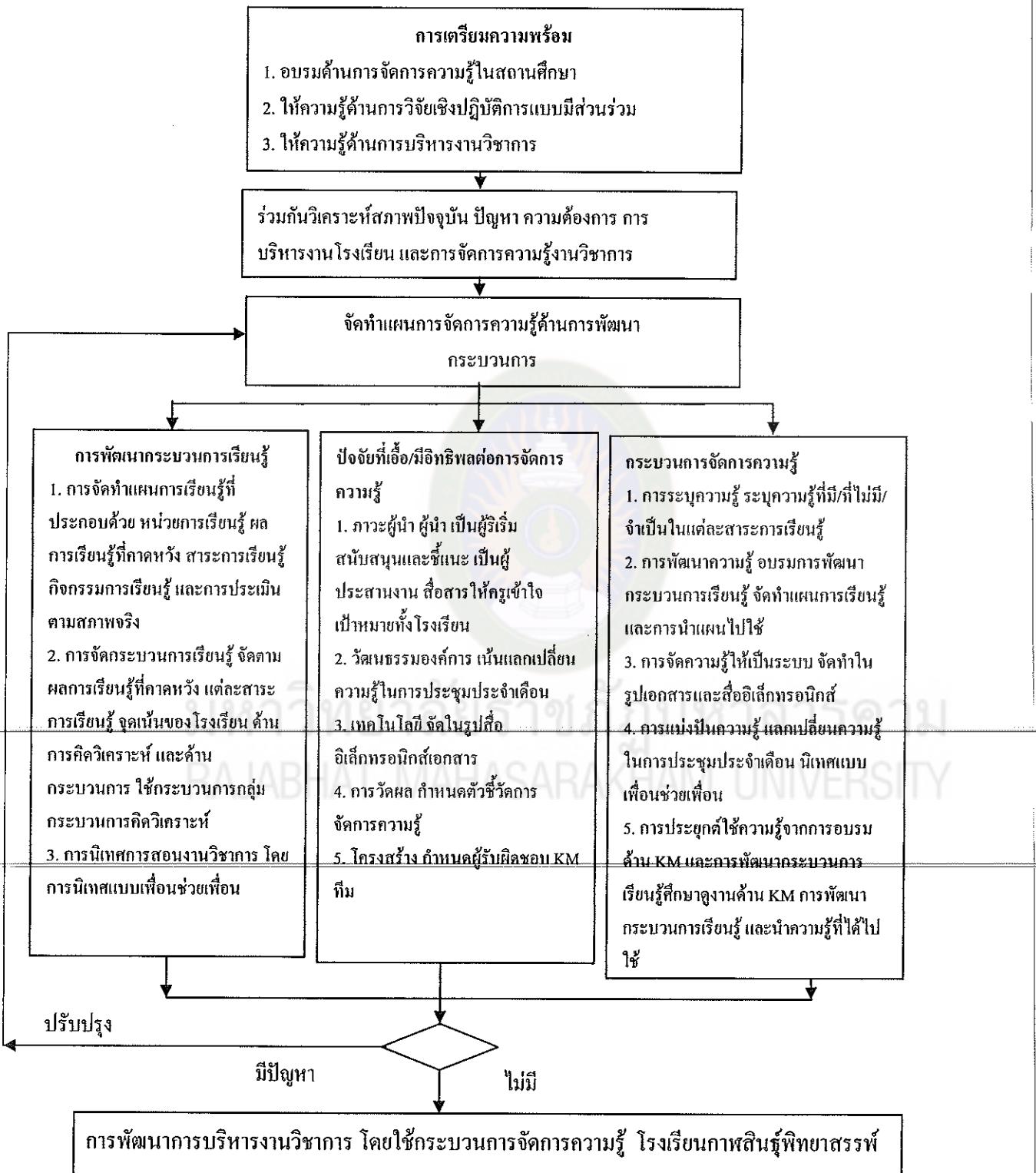
3. ด้านกระบวนการจัดการความรู้

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการจัดการความรู้ ประกอบด้วยกัน 5 ด้าน ได้แก่ การระบุความรู้ การพัฒนาความรู้ การจัดความรู้ให้เป็นระบบ การแบ่งปันความรู้ และ การประยุกต์ใช้ความรู้

แผนภาพที่ 24 กระบวนการจัดการความรู้ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงาน
วิชาการด้านการพัฒนาระบวนการเรียนรู้ได้ดังแผนภาพที่ 25

แผนที่ 25 การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสารรพี